

september 2007

Byrumsprogram

Operaallmenningen

Oslo kommune
Samferdselsetaten

ROM
EIENDOM AS

BJØRVIKA

Bjørvika Infrastruktur A/S

OPDRAGSGIVER

Bjørsvika Infrastruktur A/S

Paulsenkaia

0150 Oslo

Norge

Kontaktperson: Sverre Narvestad: sverre.narvestad@civitas.no

KONSULENT

Gehl Architects ApS

Gl. Kongevej 1, 4 tv

1610 København V

Danmark

Partner: Helle Lis Sørholt, Arkitekt MAA, M. Arch.

Projekt koordinator: Lin Skaufel, Arkitekt MAA

Projekt arkitekt: Lærke Jul Larsen, Arkitekt MAA : laerke@gehlarchitects.dk

Arkitekt studerende: Anna Klara Lundberg

UNDERKONSULENTER

SLA A/S

Værkstedsmagasinet

Refshalegade A153

1432 København K

Danmark

Belysningsrådgiver

Hansen & Henneberg

Vibevej 20

2400 København NV

Danmark

GEHL ARCHITECTS ApS

Gl. Kongevej 1, 4. tv.

DK-1610 Copenhagen V

CVR-nr.: 25 30 95 29

Tel.: + 45 32 950 951

Fax: +45 32 950 958

mail@gehlarchitects.dk

www.gehlarchitects.dk

BYRUMSPROGRAM FOR OPERAALLMENNINGEN

Hensigten med dette byrumsprogram er at skabe et aktivt værktøj i udviklingen af Operaallmenningen.

Det er intentionen fra alle parter, at Operaallmenningen skal være et byrum af høj arkitektonisk og bylivsmæssig kvalitet - et nyt, særligt byrum i Oslo.

Dette byrumsprogram har fokus på bylivet i Operaallmenningen. Programmet beskriver, på et diagrammatisk niveau, hvordan Operaallmenningen kan understøtte og tilrettelægges for bylivet ud fra de forudsætninger, som er tilstede.

Den indledende del af programmet beskriver overordnet visionerne fra konkurrencen: "Nyt Byliv" i Bjørvika. Kapitlet ser ydermere på Operaallmenningen i relation til Bjørvika. Efter introduktionen findes en opsummering af byrummets hovedpointer - ønskes et hurtigt overblik anbefales det at læse dette sammen med indledningen til hvert kapitel (se nedenfor).

De følgende kapitler udgør byrumsprogrammets hoveddel. Disse kapitler beskriver - livet, terræn, kant og belysning - i den fremtidige Operaallmenning.

Som indledning til hvert af disse kapitler findes to opsummerende sider med titlerne 'Vision' og 'Anbefalinger'. Disse opsummerende sider er 'smutvejen' til at danne sig et hurtigt overblik over byrumsprogrammet.

—	Introduktion	04
—	Opsummering	09
—	Forudsætninger	11
—	Livet	27
—	Terræn	37
—	Kant	49
—	Belysning	57

Et stærkt hovedgreb

Helhedsplanen for Bjørvika tager udgangspunkt i et markant hovedgreb. Hovedgrebet udmærker sig ved at være struktureret omkring en række allmenninge. Disse allmenninge udgør Bjørvika's primære byrum, og er karakteriseret ved at spænde fra fjorden og ud til de omkringliggende bydele.

Allmenningene danner tydelige samlingspunkter i planen, og sikrer at bydelens rekreative byrum forbindes med det øvrige Oslo. Allmenningene danner planens præcise og enkle greb, som overordnet giver bydelen en flot struktur med et klart og forståeligt hierarki.

Det er planens styrke, at alle allmenninge - og derved alle primære byrum - er tilrettelagt efter samme princip. Dette betyder, at havde planen indeholdt byrum, der brugte et andet princip, f.eks. spændte på tværs mellem to allmenninge, ville planens hovedgreb svækkes.

Allmenningene i Bjørvika 'lænker' til de omgivende bydele.

Diagram fra konkurrenceprogrammet til "Byrum i Bjørvika"

Reguleringsplanen, Designhåndboken og konkurranse forslaget »Nyt Byliv« formulerer visioner for Operaallmenningen. Operaallmenningen skal være Oslo's nye, imponerende og internationale byrum.

Operaallmenningen er alene i kraft af sin placering i Oslo noget særligt. Byrummet forbinder byen med vandet og markerer ankomsten til Oslo. Operaallmenningen ligger som en forplads til Sentralstasjonen og den nye Opera. Allmenningen forbinder Sentralstasjonen, Karl Johan, Jernbanetorget, Kvadraturen og Nyland allé. Operaallmenningen er således den allmenning i Bjørvika, som på mest dramatisk vis griber ind i den eksisterende bystruktur.

Bjørvika planen i Oslo kontekst

Designhåndboken 2003 beskriver Operaallmenningen som følgende:

"Operaallmenningen danner forbindelse mellom eksisterende bysentrum, den nye byen og fjorden. Plassromssekvensen skal formidle overgangen til det nye byutviklingsområdet fra Kvadraturen og sentrum for øvrig. Operaallmenningen skal fremstå både som et stort byrom mot sjøen og samtidig som en sekvens av plassrom fra Jernbanetorget via Chr. Fredriks plass til operaens forplass. Operaallmenningen har fond i Østbanehallens sydfasade og åpner seg gradvis mot fjordrommet og det nye operabygget. Viktige vegger i plassrommet er Østbanens sørfasade, Tollbodenes østfasader, vestfasaden til felt A8 (reguleringsplanen) og operaens skråplan.

Operaallmenningen skal gjenspeile Bjørvikas representative karakter med operaen som sentralt monumentalbygg. Plassrommenes innhold og utforming skal gjenspeile den representative rollen. Kvalitetene i det beskrevne romforløpet skal videreutvikles.

Byrommet danner hovedadkomsten for fotgjengere inn i området og til operaen. Plasssekvensen skal utformes slik at fotgjengerbevegelsen blir enkel, oversiktlig og variert. Det skal legges til rette for aktiviteter og attraksjoner som aktiviserer byrommet og bidrar til positiv opplevelse for fotgjengerne."

Gater og kryss i plassromssekvensen skal utformes slik at de er underordnet plassrommet, eventuelt som del av plassrommet. Det skal etableres brede gangfelt med fartsreducerende tiltak slik at biltrafikken gjennom området ikke skaper barrierer for fotgjengere.

Paviljonger på Chr. Fredriks plass (A6, A7) skal bidra til en ytterligere definering, variasjon og aktivisering av plasssekvensen. Paviljongene skal ha publikumsrettede funksjoner, aktivisere plassrommet og ha henvendelse til minst to sider.

Paviljongene bør utformes som "møbler" på plassgulvet. Paviljongene og plassgulvet skal utformes i sammenheng for å oppnå en god helhet. Paléhagen skal bevares og integreres i plassromssekvensen.

Ny bebyggelse mellom Nyland allé og operaen skal henvende seg mot allmenningen og aktivisere byrommet.

Kontakten med fjorden understrekes ved at havnebassenget trekkes helt inn til Nyland allé i et mindre basseng (E3) som graves opp slik at eksisterende granittkai foran Tollbodene kommer frem i sin helhet. Operagata utformes som bro over vannspeilet slik at vannet kan sirkulere og småbåter kan komme inn i bassenget. Broen må ha en estetisk utforming, siden den blir et viktig visuelt element i allmenningen. Broen skal utformes med et så lett preg som mulig, slik at den i minst mulig grad hindrer sikt mellom fjorden og Operaallmenningen. Broens overkant skal være tilnærmet horisontal i høyde med kaikanten for øvrig.

Siktaksen fra Flytogterminalen til fjorden og Hovedøya ivaretas for å understreke områdets viktige rolle som adkomst til byen."

Konkurrenceforslaget "Nyt byliv"

I 2004/2005 arrangerede Bjørvika Infrastruktur i samarbejde med Oslo Kommune en konkurrence for Bjørvikas byrum. Denne konkurrence blev vundet af Gehl Architects og SLA A/S.

Vinder forslaget »Nyt Byliv« foreslog at starte udviklingen af Bjørvika med at tage udgangspunkt i bylivet og byrummene - og først derefter udvikle områdets bygninger. På denne måde kan bygningsarkitekturen understøtte livet i den kommende bydel.

Konkurrence forslaget "Nyt Byliv" skitserede en proces med tre niveauer:

1. Liv
2. Terræn (byrummet)
3. Kant (bygningerne).

Bylivet og de aktiviteter, der vil foregå i Bjørvika's allmenningene, afspejler hver enkelt allmennings omgivelser og opland. Dette skaber et byområde med mange forskellige typer af byliv og aktiviteter.

Illustration fra konkurrence forslaget 'Nyt byliv'
- SLA & Gehl Architects

Konkurrenceforslaget “Nyt Byliv”

Et karakteristisk træk i “Nyt Byliv” er, at havnepromenaden og allmenningenes terræn foreslås koblet sammen ved en gennemgående karakteristisk belægning.

Et andet gennemgående tema er vandtilstande - vand som damp, brus, is, spejlende, klukkende, sprøjtede osv. Hver allmenning er således karakteriseret ved en særlig vandtilstand. Dette giver hver allmenning en særegen karakter, og danner samtidig udgangspunkt for varierede aktiviteter og derved byliv.

Endelig understøtter forslaget ideen om, at byrummets kant understøtter livet. Kanten skal både i kraft af sin formgivning og aktiviteter inviterer til byliv.

I “Nyt byliv” beskrives Operaallmenningen således:

“I Operaallmenningen spejler himlen sig i rummets mange fordybninger og fladen responderer og ophober regnvand og dis. En sammenhængende spejlflade trækker fjorden visuelt og rumligt ind i byen og skaber mulighed for at gå på vand, lege med vand eller glide på is...”

I konkurrenceforslaget trækkes fjorden op til Christian Frederiks plads i form af en vandhinde, som er gangbar og som spejler himlen. Rummet er tænkt som et storslået ankomstrum til byen, Bjørvika og Operaen. Et event rum, som fungerer godt over året og døgnet - et byrum som er en særlig oplevelse en vintermorgen såvel som en sommernat.

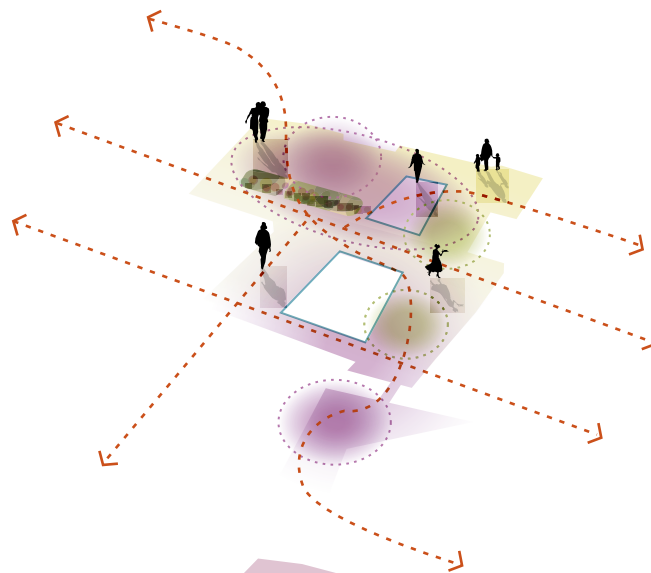

Opsummering

Her gives en opsummering over byrumsprogrammets hovedpointer. Ønskes der et hurtigt overblik over dokumentet anbefales det at læse de indledende sider 'Vision' og 'Anbefalinger' i hvert kapitel.

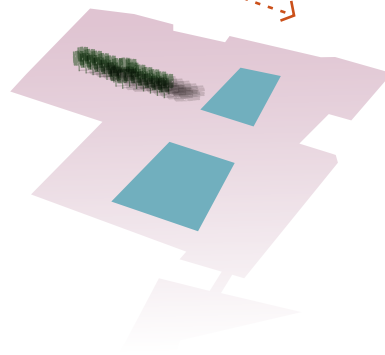
OPSUMMERING

LIV

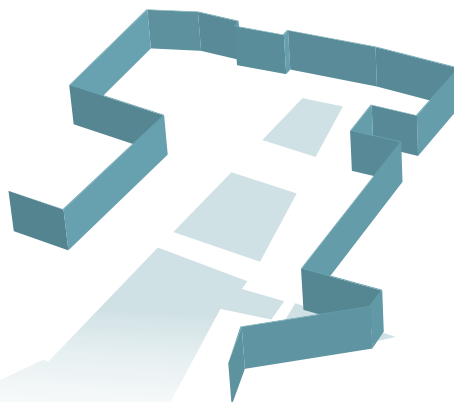
- skab en bylivsdestination
- lad de omkringliggende funktioner agere bylivsdynamoer
- brug allmenningens sanselige elementer til at skabe identitet og særlige oplevelser
- aktiver byrummet så det skaber både rekreative oaser og udfordrende aktiviteter
- skab god balance mellem allmenningens mange brugere og aktiviteter
- skab et byrum, der opleves trygt og behageligt hele døgnet
- arranger store events og kulturelle begivenheder

TERRÆN

- terrænbearbejdningen samler byrummet via en gennemgående belægning
- terrænet understøtter et mangfoldigt byliv
- terrænet skaber god balance mellem trafik og fodgængere
- vandspejlet spejler himmelen og årstiderne.
- træalléen skaber rekreative opholdsmuligheder og sanselige oplevelser
- fjordbassinet skaber særlige opholdsmuligheder
- terrænet sikrer udsynet til Operaen og fjorden

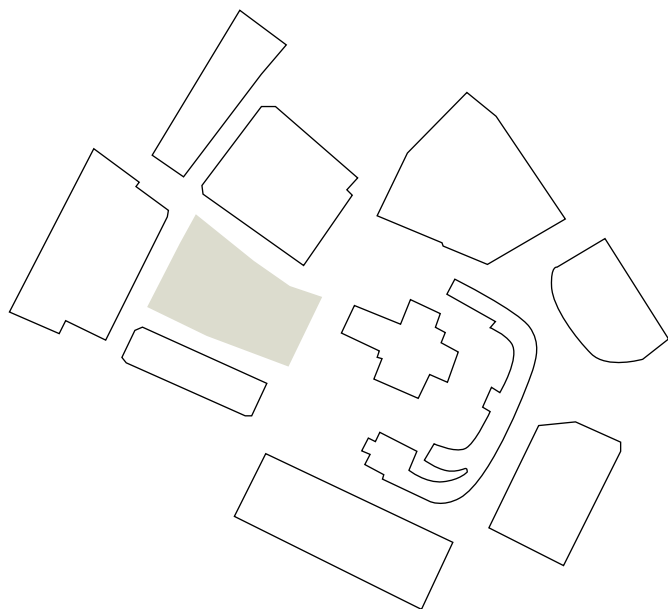
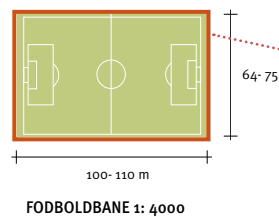
KANT

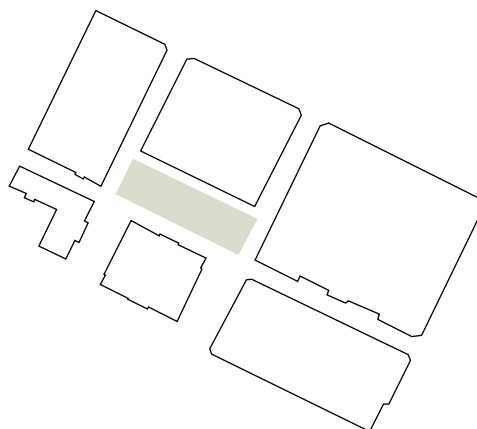
- attraktiv kanter aktiverer byrummet
- kanten underbygger allmenningens identitet som storslået og internationalt byrum
- kanten understøtter allmenningens brugergrupper
- kanten tilbyder ophold og repræsenterer den lille skala

Byrummets skala

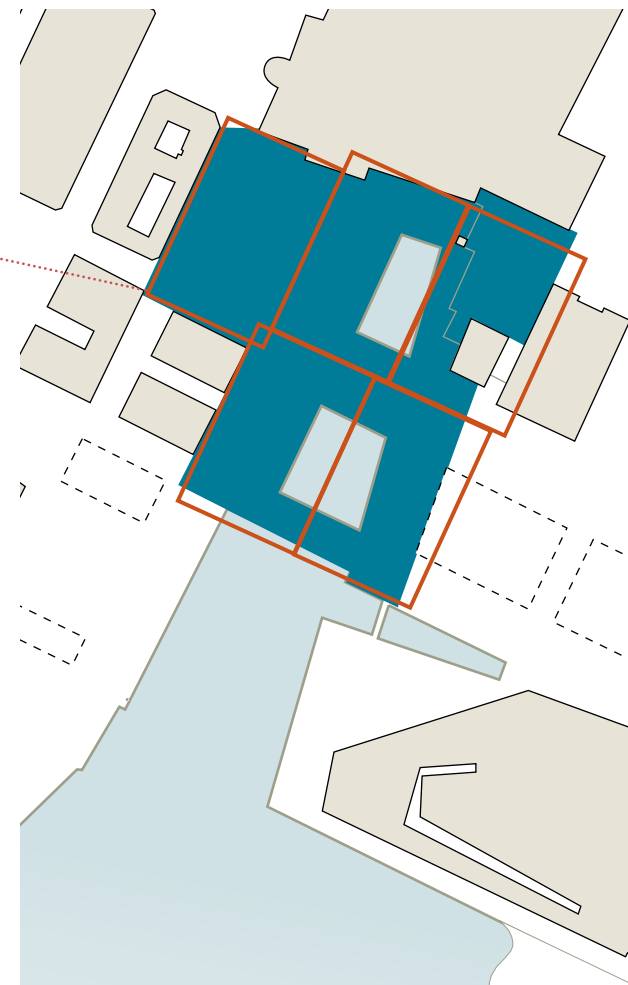
De forudsætninger, der ligger til grund for Byrumsprogrammet for Operaallmenningen, er baseret på materiale fra både Reguleringsplanen, Designhåndbogen og konkurrence forslaget »Nyt Byliv« fra 2004. Operaallmenningens forudsætninger præsenteres i det følgende kapitel.

STORTORVET, OSLO 1: 4000

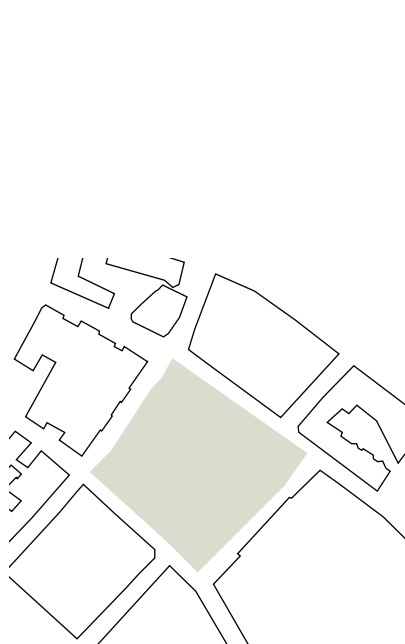

BANKPLASSEN, OSLO 1: 4000

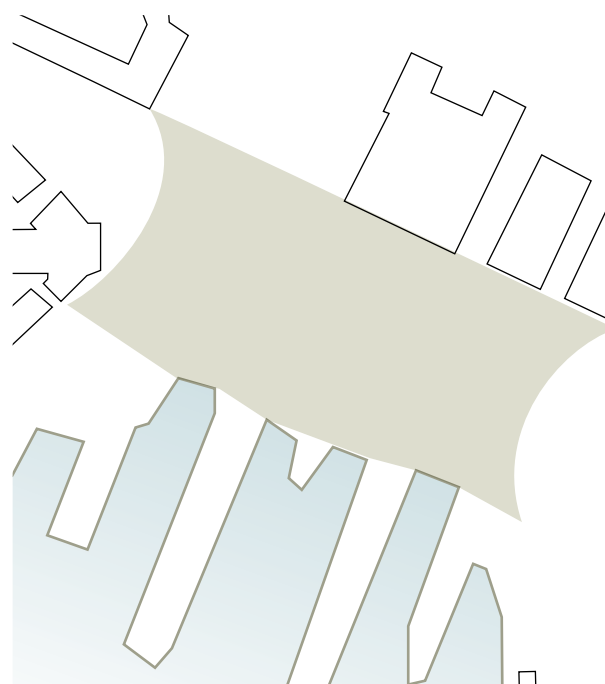

OPERAALLMENNINGEN, OSLO 1: 4000

Byrummets skala

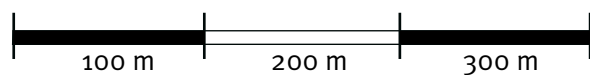

YOUNGSTORGET, OSLO 1: 4000

RÅDHUSPLASSEN, OSLO 1: 4000

SKALA 1:4 000

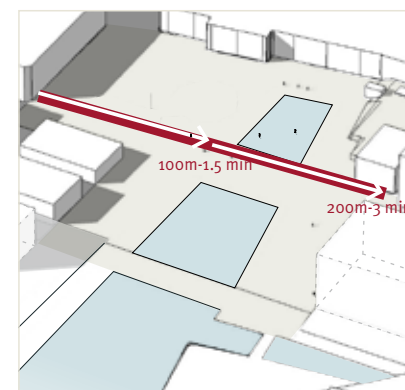

Operaallmenningen er et MEGET stort rum. Dette giver på den ene side mulighed for at skabe et storslået byrum. Desværre betyder størrelsen også, at der er risiko for, at Operaallmenningen vil opleves som et dødt byrum, fordi der ikke er mennesker nok til at befolke det.

Operaallmenningen åbner yderligere op til et endnu større rum - fjorden - og dette vil gøre oplevelsen af byrummets udstrækning endnu større.

Skalareferencer forsøger at illustrere rummets størrelse. Operaallmenningen kan rumme; næsten 5 fodboldbaner, Youngstorvet 3 gange eller Bankpladsen næsten 13 gange.

Afhængig af gåhastigheden vil det tage mellem 2-4 minutter at krydse Operaallmenningen.

Sigtelinier

Ved Operaallmenningen ligger en række vigtige sigtelinier mod både byrummet og fjorden.

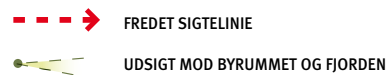
I Reguleringsplanen for Bjørvika ligger der en fredet sigtelinje - fra Sentralstasjonens sydlige indgang og ud mod Hovedøya.

Mange sigtelinier går fra Operaallmenningen og mod fjorden, men en del går også den modsatte vej. Operaallmenningen med Operaen i forgrunden skal også præsentere sig smukt fra fjorden og Havnepromenaden, derfor er disse sigtelinier også af stor vigtighed.

FRA KARL JOHAN OG JERNBANETORGET

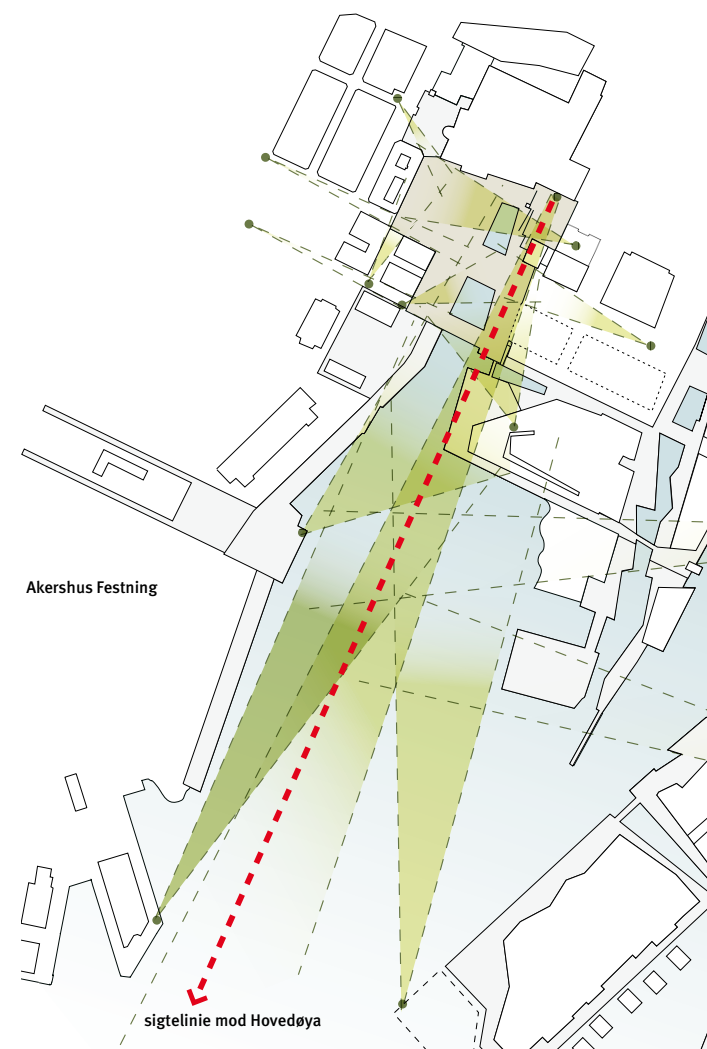
En meget omdiskuteret sigtelinje går fra Jernbanetorget og mod fjorden. Denne sigtelinje er illustreret på billedet nedenfor. Her ses Operaen og Ekebergåsen.

I dag står der flere elementer i sigtelinjen fra Karl Johan. Fontænen med skulpturen blev placeret på stedet i 1980'erne, og dette element blokerer for sigtelinjen. Fontænen foreslås derfor flyttet. Alléens grønne blade vil om sommeren tage en del af udsynet til Operaen, men vinteren vil der tilgængæld være frit udsyn.

SIGTELINJER FRA BYENS GADER

Operaallmenningen har mange indgange. Den ligger som et visuelt destinationspunkt for enden af adskillige gader, og dette bør udnyttes i byrummets endelige udformning.

KANTEN DEFINERER RUMMET

En af Operaallmenningens udfordringer er dets størrelse, som det netop er illustreret under 'Byrummets skala'. Allmenningens store flade giver den både storslåethed, men størrelsen er også udfordrende iforhold til at skabe byliv. Allmenningens kantzone kan bidrage til rummets liv, hvis den er aktiv og tilbyder funktioner, der bidrager til bylivet. Arealet mellem Nyland allé og Operagata er grundlæggende afhængig af en aktiv kant, hvis der skal være byliv her, da arealet er domineret af trafikårer på begge sider (se under 'Bylivszoner').

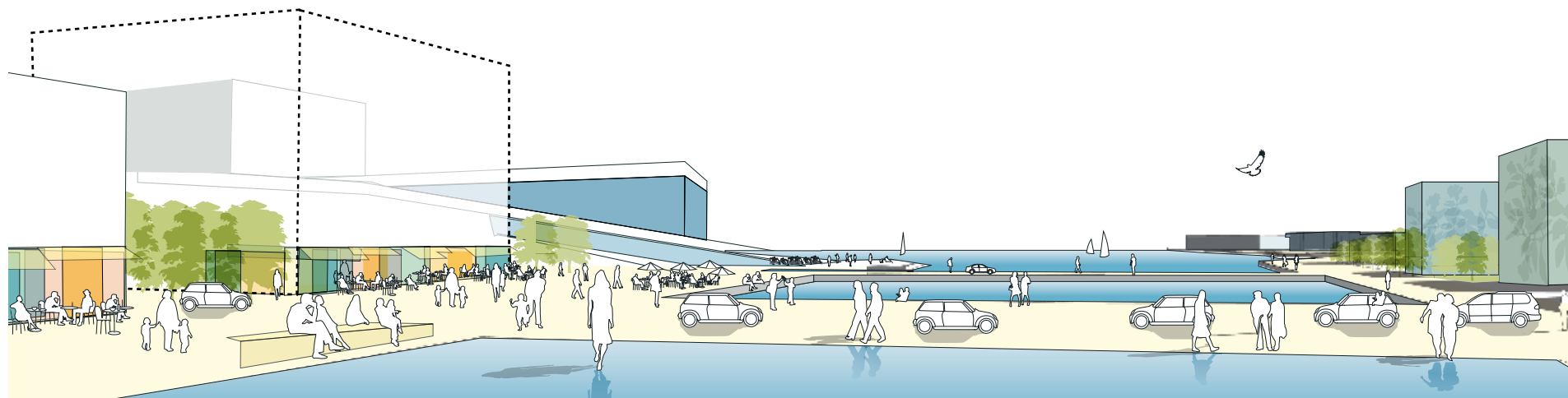
Udformningen af bygningsvolumet (A8 i reguleringsplanen) kan diskuteres set i forhold til temaet om sigtelinier. Uanset hvilken udformning bygningsvolumet får er det afgørende, at der skabes en veldefineret og aktiv kant. Dersom man vælger at trække volumet længere tilbage, betyder det, at allmenningens byrumsflade bliver endnu større og derved stilles endnu større krav til at gøre den aktiv og levende.

VIGTIGE SIGTELINIER TIL OPERAEN

Sigtelinier til operaen vil blotlægge forskellige kig til den ekspressive bygning. Nogle steder vil der være panoramiske kig, hvor man fornemmer bygningens helhed. Andre steder vil man opleve operaen i brudstykker. Denne variation i udsynet til Operaen er en kvalitet, der bør udnyttes.

Sigtelinien fra Jernbanetorget mod Operaen (beskrevet på forrige side) er særlig vigtig, da Operaen via denne sigtelinie kan bringes tættere på byen.

Friholdte sigtelinier og Operaallmenningens udstrækning/ kant er to forhold som bør finde en god balance. Når byggefeltet mellem Operagate og Nyland allé diskuteres bør disse to forhold vægtes nøje. Illustrationerne på denne side viser, hvordan selve Operaallmenningen som byrum vil opleves med og uden bygning.

Kulturhistorie og beplantning

Kulturhistorie

På Operaallmenningen er en række elementer fredet. Den historiske kajkant blotlægges ved udgravningen af et nyt bassin. En række bygninger og facader er fredet, og deres historiske baggrund vil få betydning i det fremtidige byrum.

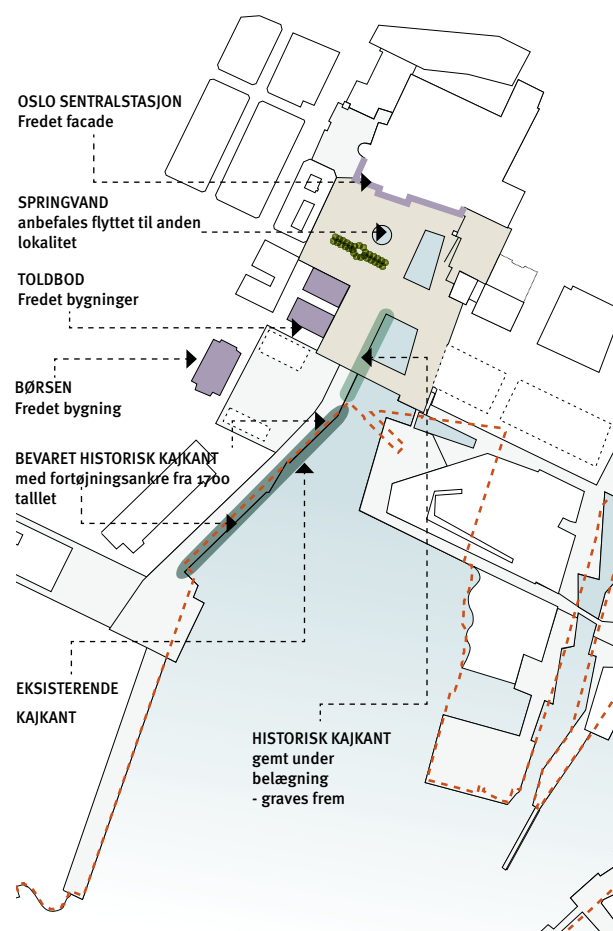
Beplantning

Beplantningen på og omkring Operaallmenningen fremtræder med forskellig status. Den historiske allé er fredet. Resten af beplantningen kan fjernes eller bevares i forhold til stedets fremtidige kvaliteter.

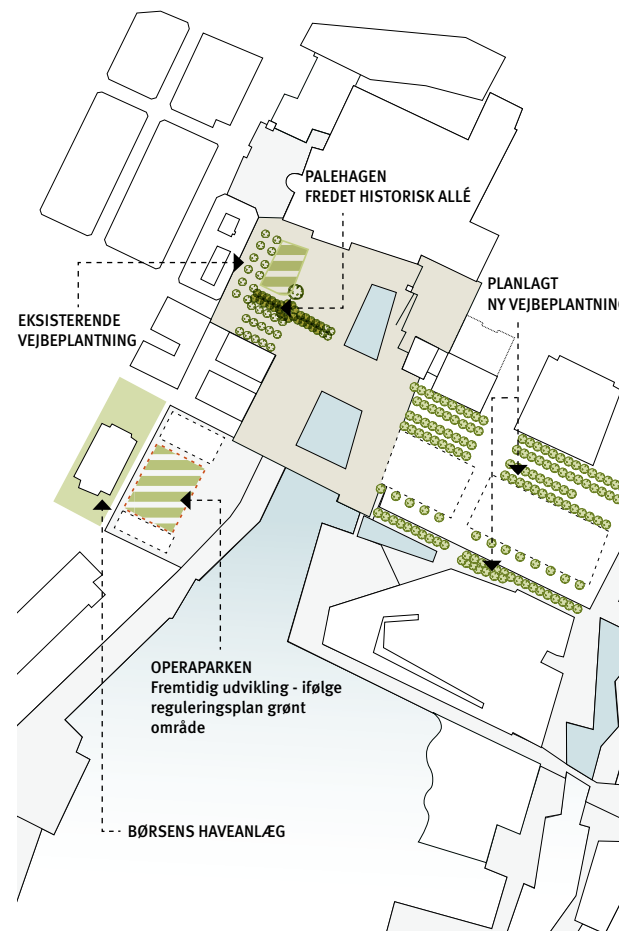
FØR OG NU
Historisk foto fra 1937.
Markeringen viser Operaallmenningens udstrækning idag.

FREDEDE FASADER, BYGNINGER OG KAJKANTER.

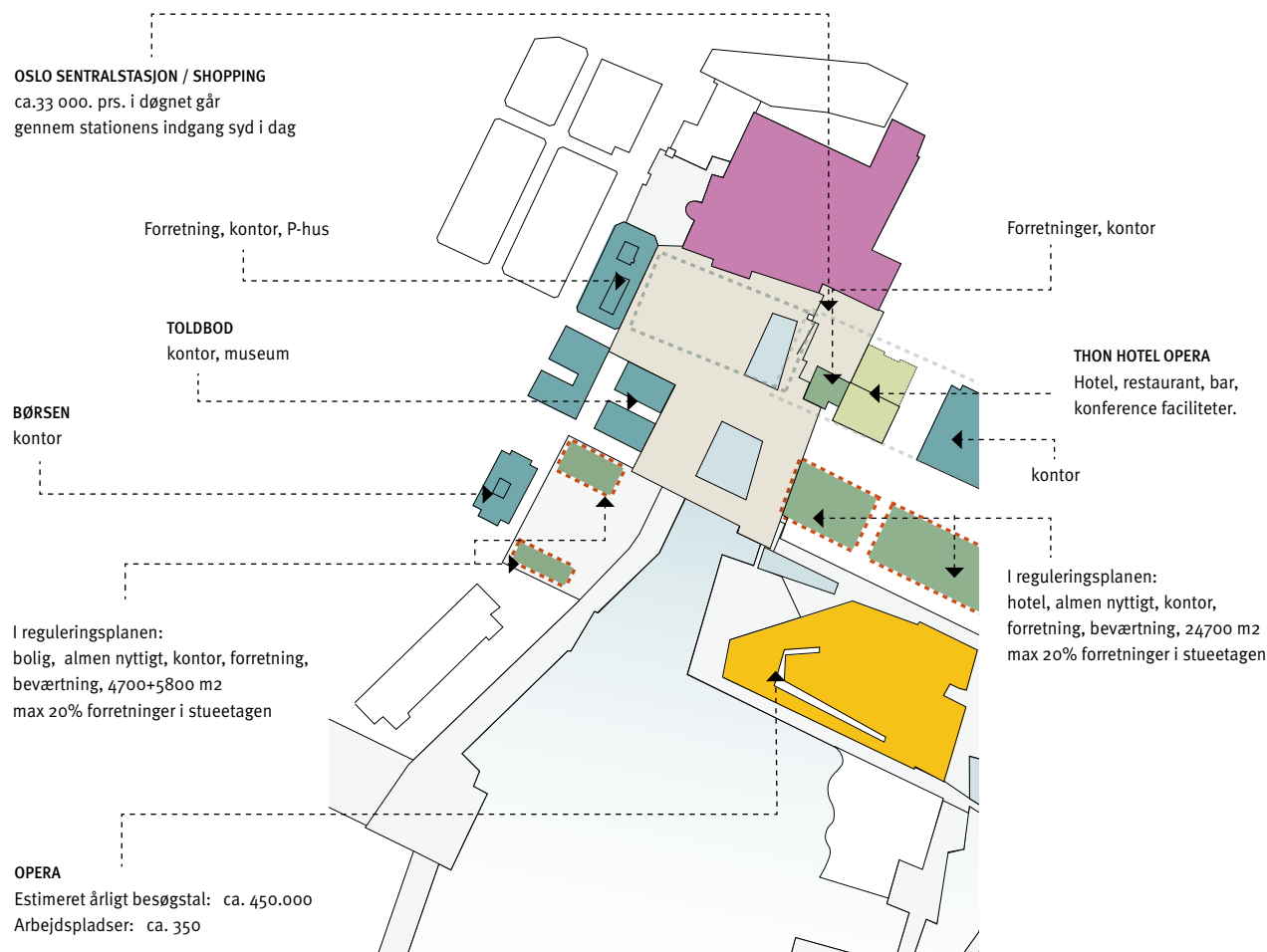

EKSISTERENDE- PLANLAGT OG FREDET BEPLANTNING

Funktioner og brugere

Diagrammet viser, at alle Operaallmenningens omkringliggende funktioner er kulturinstitutioner, station og erhverv. Dette betyder, at byrummet præges af mennesker i transit og 'besøgende' til diverse funktioner. Den 'faste garnison' (f.eks. i kraft af beboere) er svagt repræsenteret, og det er en udfordring i forhold til at befolke byrummet til hverdag.

- Station /shopping
- Kultur
- Kontor / forretning
- Blandet brug (ikke bolig)
- Boliger
- Fremtidig udvikling
- Muligt fremtidig P-hus
- Eksisterende P-hus

Bygningshøjder og niveauer

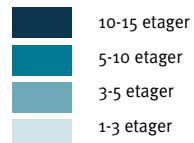
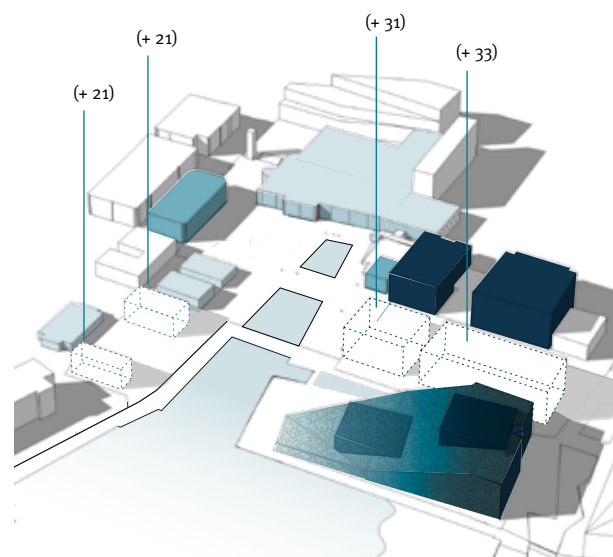
Bygningerne omkring Operaallmenningen er varierede både i højde, funktion og udtryk. Bygningerne der knytter sig til den eksisterende by er lave, mens de fleste af de nye bygninger vil blive væsentligt højere.

Bygnings kanten er varieret ikke alene i forhold til højder mens også arkitektonisk, historisk, estetisk og funktionelt.

Oslo Plaza, Stationens administrationsbygning og Postgirobygget giver byrummet en kraftig ryg mod nord.

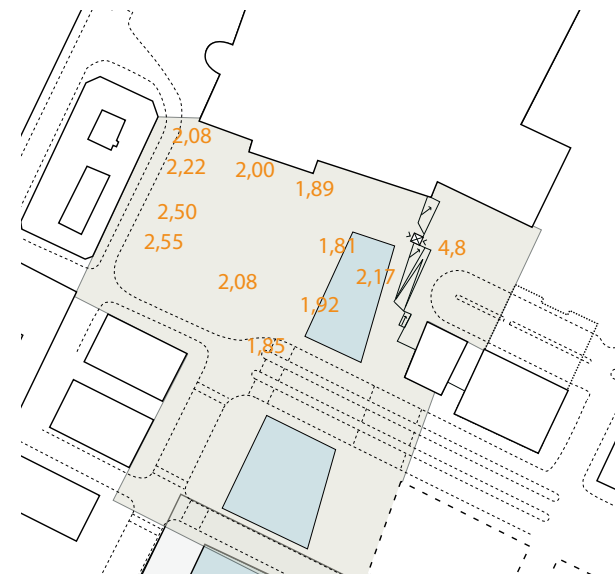
Diagrammets stiplede bygninger illustrerer de bygninger som i dag er oppe til diskussion. Da deres udformning og højde endnu er uvis er de i Byrumsprogrammet altid illustreret ved samme stiplede signatur.

BYRUMMETS OMLIGGENDE BYGNINGSHØJDER

(+ x) bygningshøjder ifølge Reguleringsplan

BYRUMMETS NIVEAUER

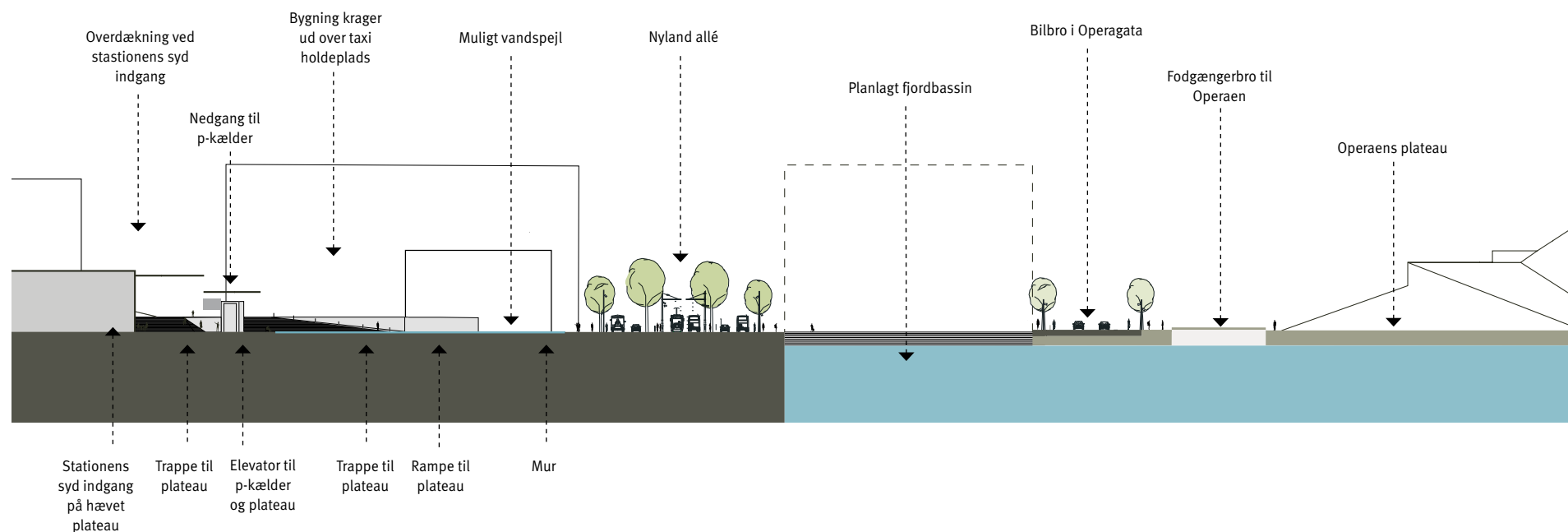

(Tal fra: 'Mulighetsstudie. parkeringshus under Christian Fredriks Plass', LPO Arkitekter)

Bygningshøjder og niveauer

I Operaallmenningen findes terræn i forskellige niveauer. Operaallmenningens store flade er stort set plan (se modsatte side), men der findes et markant niveauskifte op til plateauet foran Stationens syd indgang. Derudover vil vandspejlets niveau variere i de forskellige bassiner.

Disse niveauskifte kan bruges til at skabe dramatik, og bør udnyttes i forhold til opholdsmuligheder.

Bevægelse

Byrummet gennemskæres af store trafikåre. Trafikken vil være en udfordring i forhold til at skabe byliv og få oplevelsen af et sammenhængende byrum. Operaallmenningen er velforsynet i forhold til kollektiv trafik. Trygge forbindelser i form af cykelstier og velplacerede fodgængerforbindelser vil skabe gode forhold for de bløde trafikanter.

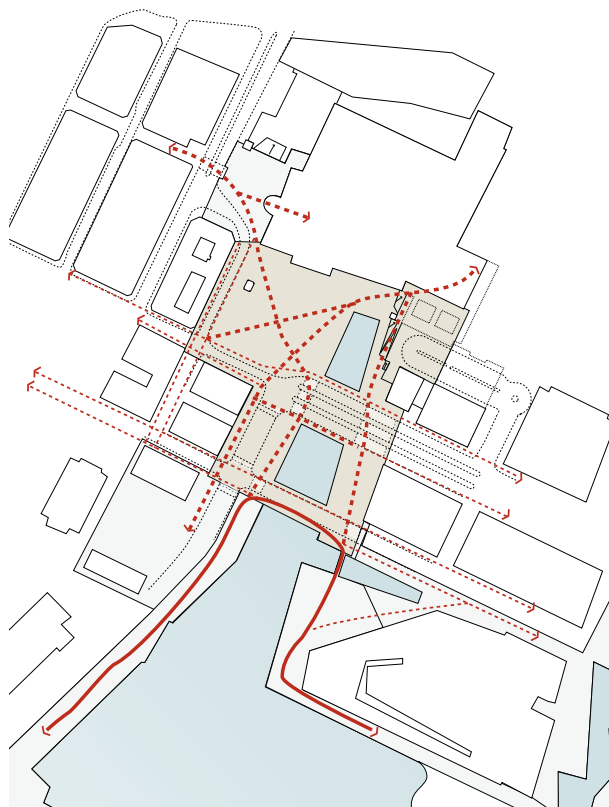
Operaallmenningens gode infrastrukturelle forudsætninger skaber grobund for et integrerende byrum, som alle brugergrupper har nem adgang til.

Udformningen af Operaallmenningen skal underordne sig kravene om universel udformning, så alle brugergrupper sikres frie bevægelsesmønstre. Universel udformning får særlig betydning for terrænbearbejdningen i allmenningen, og behandles derfor også under kapitlet 'Terræn'.

(Læs mere om universel udformning i Temahefte Byrum og Gaterum)

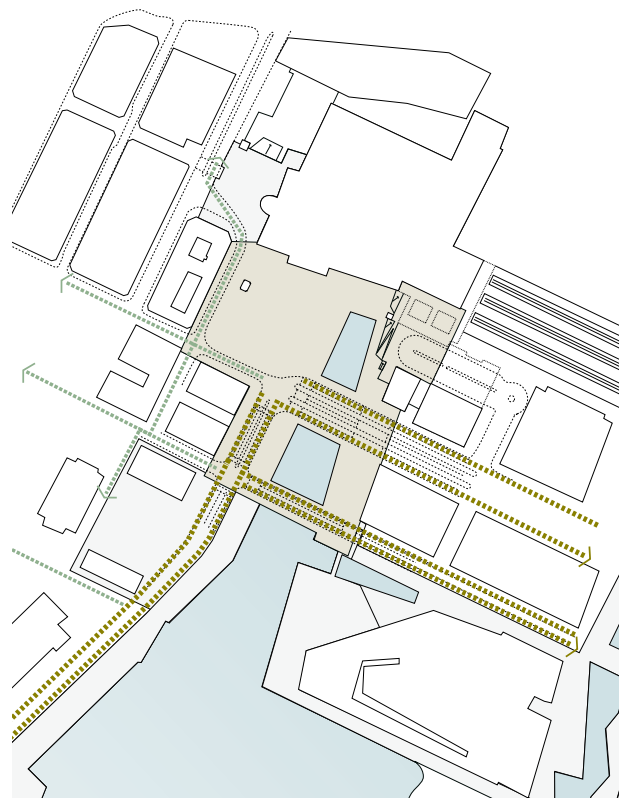
FODGÆNGERE

- Vigtige ganglinier
- Fodgængerbevægelser i gader
- Havnepromenadens fodgængeroute

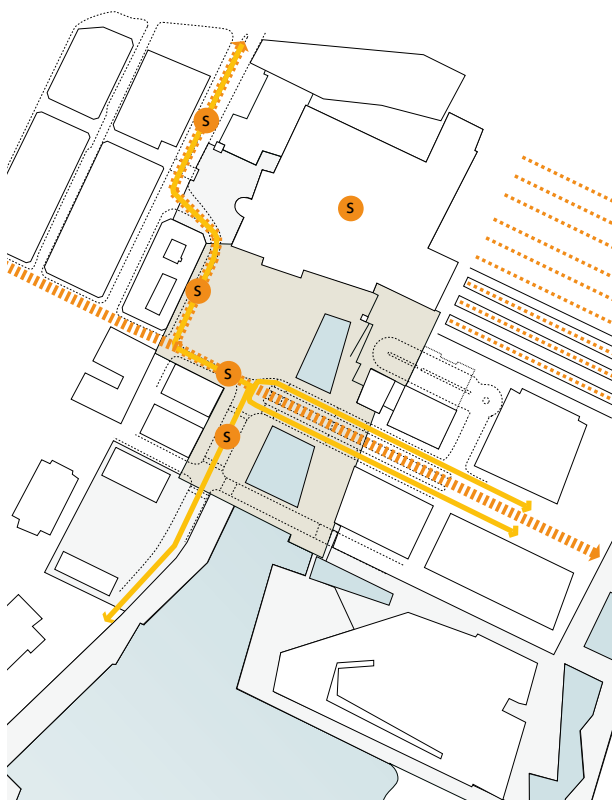
CYKLER

- Ruter med cykelfelt
- Mulighed for cykling

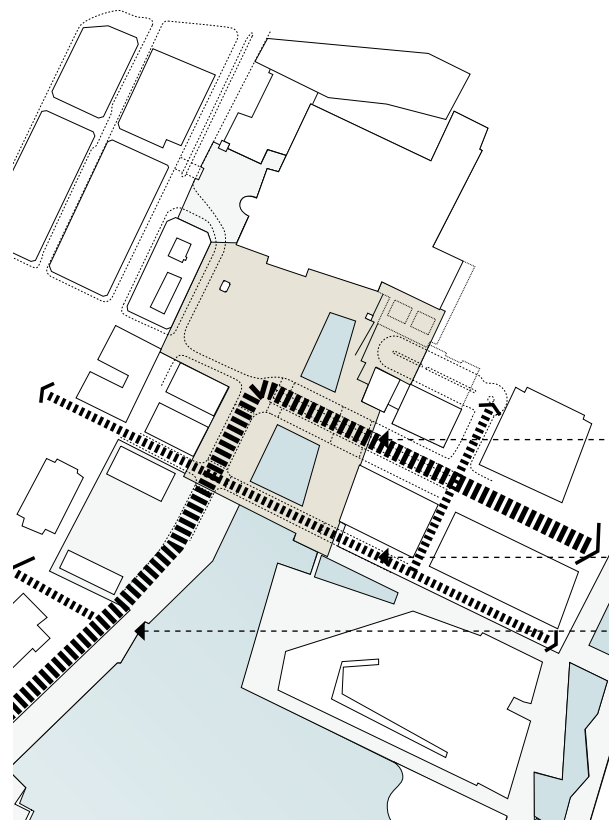
OFFENTLIG TRANSPORT

- Trikk
- Bus
- Tog
- Stoppested / station

BILER

- Primær bilrute
- Sekundær bilrute

Nyland allé: 17.000 biler/ dag

Operagata: 13.000 biler/ dag

Langkaigata: 15.000 biler/ dag

(Tallene er prognoser for 2025)

Solforhold

Operaallmenningen har meget attraktive solforhold. Byrummet begunstiges af både formiddags- og eftermiddagssol. Særlig områderne med eftermiddags- og aftensol vil kunne blive attraktive opholdsteder.

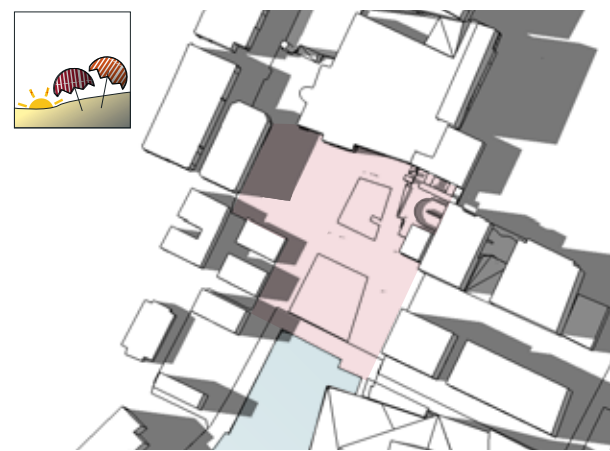
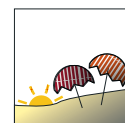
Operaallmenningen har et stort potentiale for rekreative aktiviteter både sommer og vinter.

Mellem maj og august har Oslo 200-250 soltimer pr. måned og Operaallmenningen kan blive et sted, hvor man kan nyde dette.

FORMIDDAGS SOL OM SOMMEREN

1. juli kl. 10.00

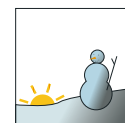
AFTEN SOL OM SOMMEREN

1. juli kl. 18.00

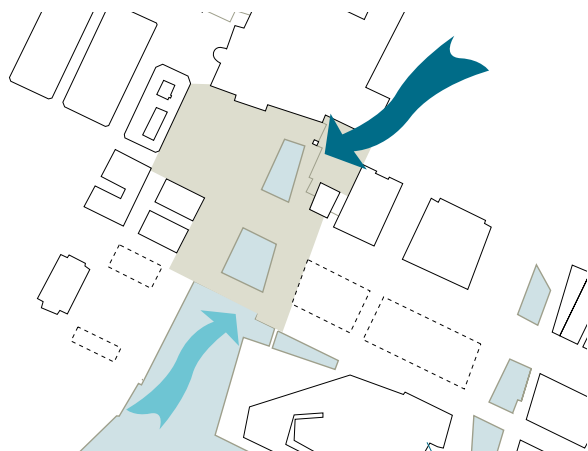
FORMIDDAGS SOL VED JÆVNDØGN

21. marts kl. 10.00

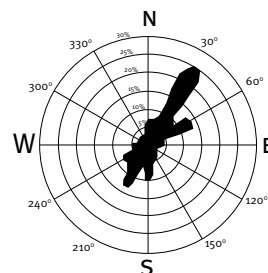

AFTEN SOL VED JÆVNDØGN

21. marts kl. 18.00

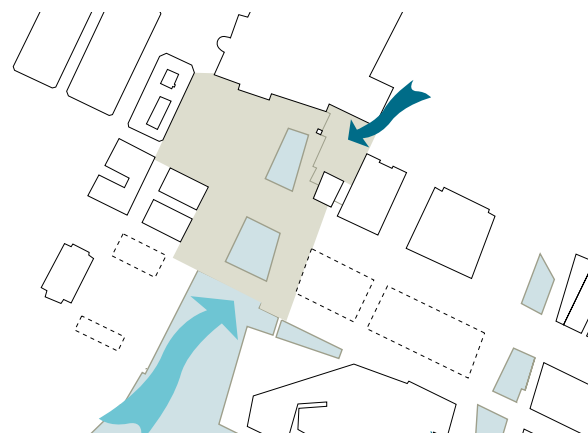

SEP - APR
1992 - 2001

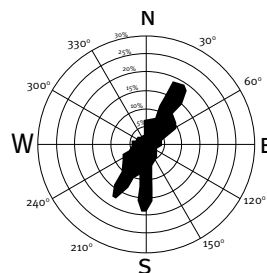

VIND OM VINTEREN

Det er potentielt vindproblemer ved Stationens sydlige indgang. Her vil den kolde vind fra nord blæse ind over de ventende og nyankomne.

MAI - AUG
1992 - 2001

VIND OM SOMMEREN

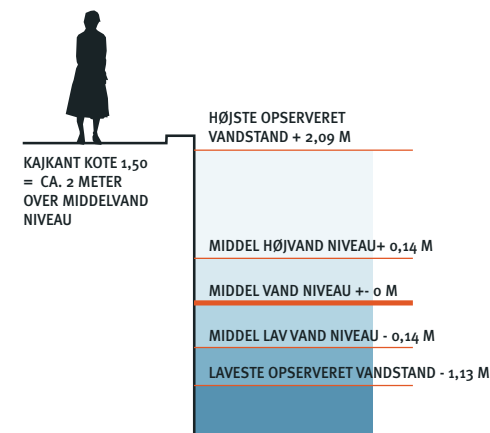
Om sommeren kommer vinden hovedsagelig fra syd. Dette er en varm vind, og den vil de fleste dage ikke have negativ indflydelse på bylivet. Den problematiske vind vil være fra nord via sporterrænet.

Vind

Den sydvestlige vind kommer kraftigt ind fra fjorden, og Operaallmenningen åbner op til fjorden. Vinter vinden fra nordøst er kold og fugtig. Ca. 1/3 af året må man regne med, at der blæser en frisk brise eller mere.

Vand

Vandniveauet i Bjørvika skifter under normale omstændigheder mellem -0,14 - + 0,14 m. Men i ekstreme tilfælde kan det variere fra -1,13 - +2,09 m. Hvis der placeres trapper ned til vandet, kan de nederste trin være oversvømmet i perioder.

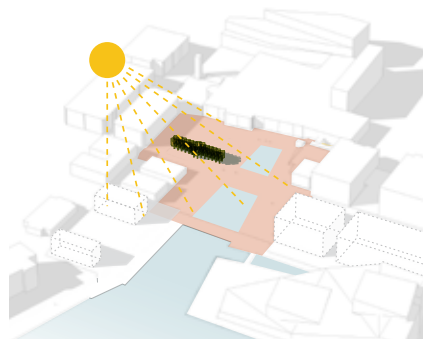
Operaallmenningens potentialer

Forudsætningerne danner grundlaget for, hvordan byrummet tilrettelægges - så byrummets potentielle problemer minimeres og dets potentialer optimeres.

Operaallmenningen har mange enestående potentialer og gode forudsætninger at tage udgangspunkt i - og disse potentialer bør være en klar ledetråd i både byrumsprogrammet og senere i designfasen.

Operaallmenningen har i kraft af sine herlighedsværdier, markante destinationer, imponerende størrelse og centrale placering alle muligheder for at blive et markant og attraktivt byrum i Oslo.

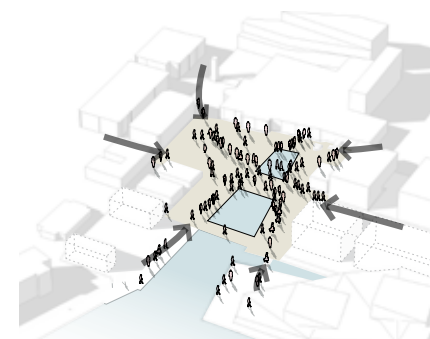
01.

HERLIGHEDSVÆRDIER

Operaallmenningen har mange herlighedsværdier; nærheden til fjorden, lange sigtelinier, gode klimatiske forhold med meget sol, den fredede allé, den ny Opera osv. er alt sammen med til at skabe gode forudsætninger for, at Operaallmenningen bliver attraktivt.

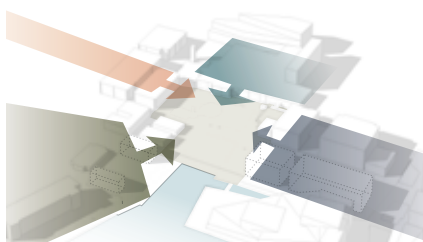
02.

STOR TILGANG AF MENNESKER

Der er mange mennesker, som hver dag vil krydse pladsen - det er et stort potentiale i at invitere dem til ophold og derved skabe et levende byrum.

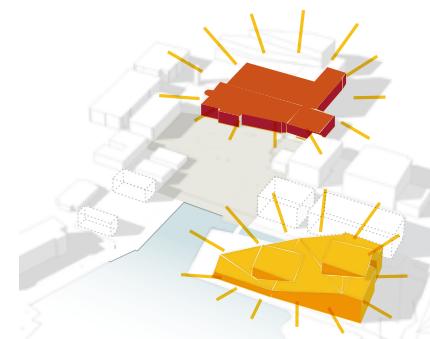
03.

CENTRALT OG KOBLLENDE

Operaallmenningen ligger helt centralt i byen - mellem fjorden, det eksisterende Oslo og det nye Bjørvika. Ydermere kobler den op til byens hovedåre - Karl Johan - og den kommende havnepromenade. Allmenningens centrale placering giver den gode forudsætninger for at blive et centralt mødested i Oslo.

04.

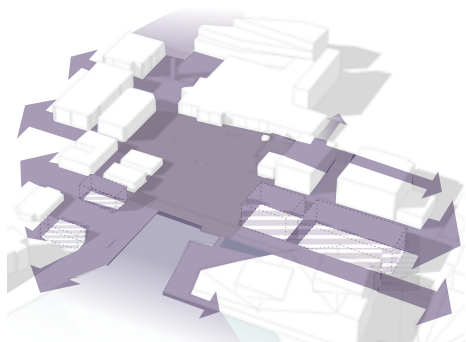

STORE DESTINATIONER - STORT RUM

Rummets nationale destinationer har et stort potentiale for at præge allmenningen på en positiv måde og tilføre byrummet identitet og særlige aktiviteter.

Rummets størrelse giver muligheder for at skabe et imponerende byrum, der kan rumme begivenheder af stor skala.

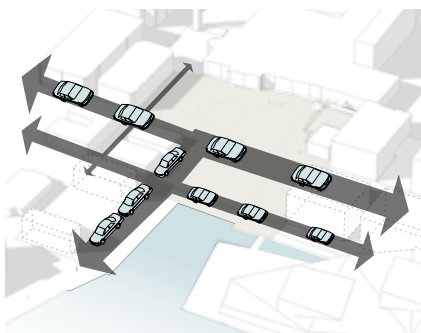
01.

STORT OG UDFLYDENDE RUM

Operaallmenningens store udstrækning er en udfordring. Allmenningens bygulv er en stor flade, der skal aktiveres. Flere steder er allmenningen indrammet af en udefineret kantzone, og ydermere ligger allmenningen i forlængelse af et endnu større rum - fjorden. Alt dette kan betyde, at det er svært at skabe en sammenhængende rumlighed, og at byrummet vil fremstå udflydende.

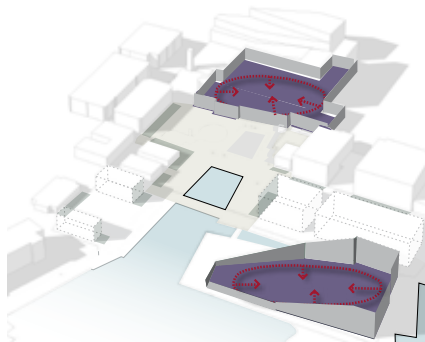
03.

TRAFIKERET

Operaallmenningen vil potentielt blive negativt påvirket af den trafik, som passerer gennem byrummet. Trafikken kan sløre de umiddelbare herligheder - kontakten med fjorden, sigtelinierne til Operaen osv. Endelig kan trafikken forringe mulighederne for at skabe attraktive rekreativsmuligheder og derved byliv.

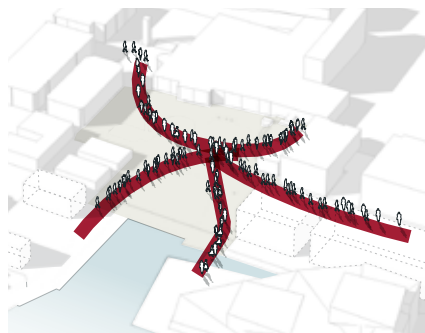
02.

INTROVERTE BYGNINGER OG FÅ AKTIVE KANTER

Operaen er som kulturfunktion traditionelt introvert. Operaens kulturelle status har mulighed for at præge rummet omkring sig, men hvis dette ikke er et klar målsætning, er der risiko for, at Operaen kun i lille grad henvender sig til uderummene og ikke bidrager til bylivet i Operaallmenningen. Østbanehallens shoppingcenter har også en udfordring i at åbne sig op mod pladsen.

04.

RENT TRANSIT RUM

Hvis de mange mennesker i transit ikke tilbydes attraktive opholdsmuligheder, vil de bare haste gennem byrummet. Dette vil gøre Operaallmenningen til et rent transit rum, og den vil ikke opleves som et levende byrum.

Operaallmenningens udfordringer

Operaallmenningen har en række udfordringer som skal tages svært alvorlig - og løses! - for at byrummet kommer til at fremstå med den kraft, det er tiltænkt.

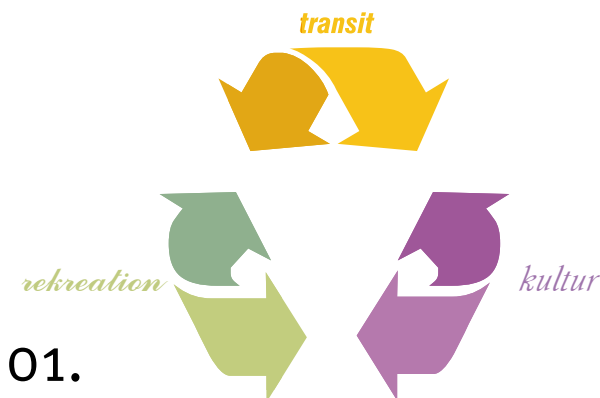
Operaallmenningen har på potencialesiden alle forudsætningerne for at blive Oslo's imponerende, internationale og levende byrum. De udfordringer allmenningen står overfor kan imidlertid sløre potentialerne så drastisk, at Operaallmenningen ikke bliver det smukke byrum, som det fortjener.

Vision

Operaallmenningen skal være Oslo's nye storslåede byrum - ikke alene i størrelse men også i oplevelse. Den internationale karakter skal skinne igennem, og rummets kvalitet skal være på højeste niveau. De mange besøgende skal undres, begejstres, bjergtages. Allmenningen skal se umådelig flot og imponerende ud, men skal også sende oplevelser hjem. Pladsen skal tilbyde møder, oplevelser og sanseindtryk som formidler det særlige ved dette sted, dette rum, ved Oslo og Norge.

Operaallmenningen har gode forudsætninger for at blive et særligt byrum - store herlighedsværdier med vandets nærhed, attraktive destinationer såsom Operaen, mange mennesker der bevæger sig gennem rummet og endelig ligger den strategisk placeret i Oslo's overordnede netværk. Disse kvaliteter skal dyrkes og styrkes yderligere.

Allmenningen skal præges af et dynamisk byliv både til hverdag og ved store events. Byrummet skal invitere til en mangfoldighed af aktiviteter og brugergrupper.

01.

ET VELBALANCERET BYLIV

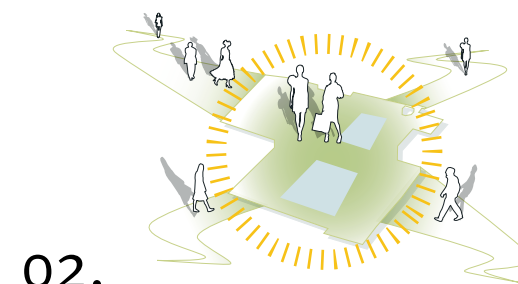
Operaallmenningen skal have en god balance mellem sine mange brugergrupper. På trods af allmenningens mange mennesker i transit skal det efterstræbes, at allmenningen bliver en central destination for kulturbegivenheder og rekreation i Oslo. Dette vil skabe en god udveksling mellem transit-aktiviteter og øvrige aktiviteter og være vigtig for at skabe en levende allmenning. Et velbalanceret forhold mellem biltrafik og fodgængere vil også være centralt.

03.

ET STORSLÅET BYRUM MED DEN LILLE SKALA REPRÆSENTERET

Operaallmenningen skal være et storslået ankomstrum for byen og Operaen. Hvis allmenningen skal blive et levende sted i sig selv, er det vigtigt, at den evner at tilbyde gode pladser for livet i den lille skala. Der må tilrettelægges for rekreation af høj kvalitet så man i Operaallmenningen kan udfolde sig, se, tale sammen, høre, sidde, stå og gå i relation til dens herlighedsværdier.

02.

EN DESTINATION FOR BYLIV

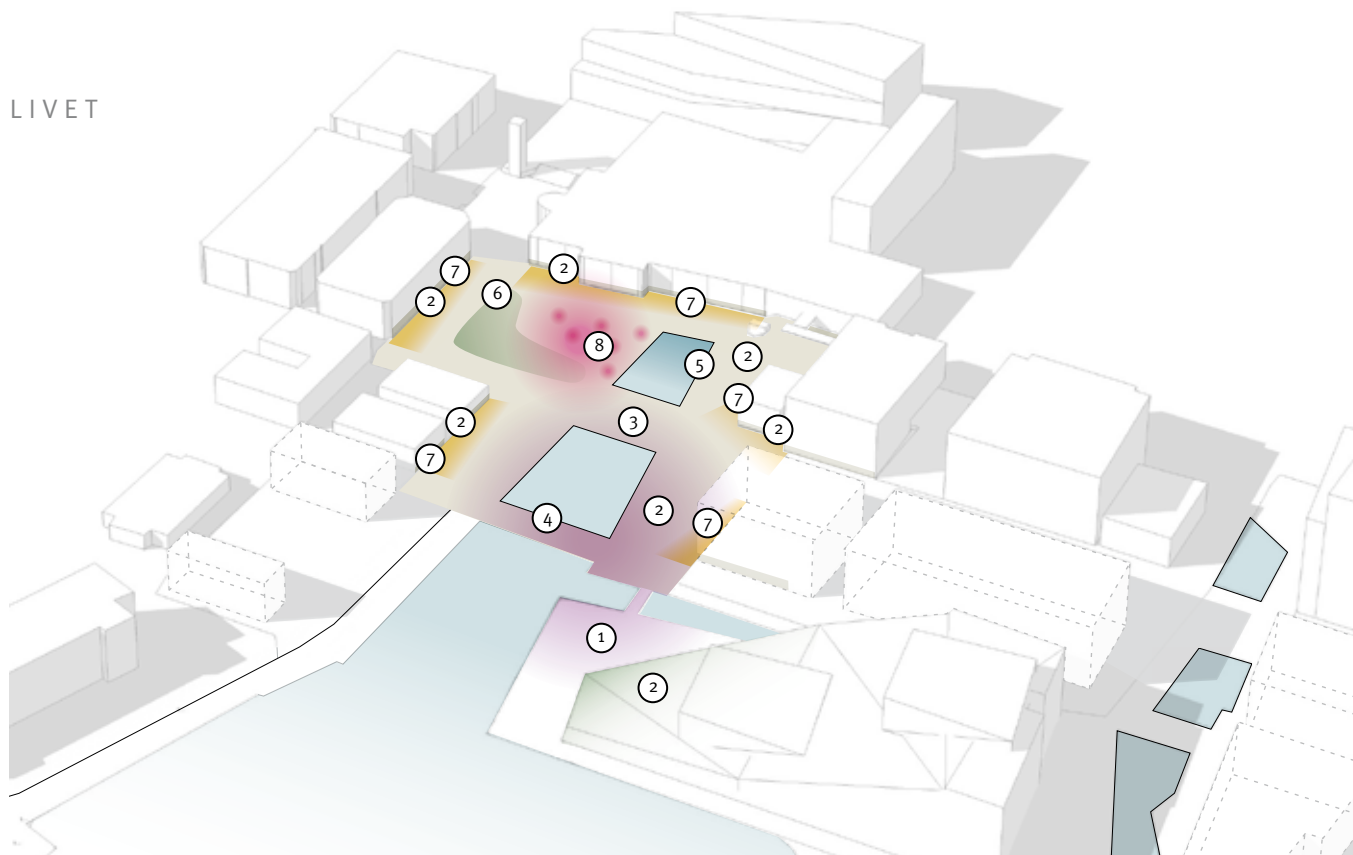
Operaallmenningen i sig selv skal være så attraktivt et byrum, at mennesker strømmer til. Operaallmenningen skal tilbyde et byliv Oslo ikke har andre steder. Byrummet skal bidrage med at løfte Bjørvikas visioner om en unik, visionær bydel i international klasse. Allmenningen skal indrettes efter en målsætning om at tilbyde spændende byliv både for dem, der bruger byrummet til daglig, og for dem, der besøger Oslo fra nær og fjern. Almenningen skal være en attraktiv destination over hele døgnet, ugen og året.

04.

AKTIVE KANTER OG FUNKTIONER - AKTIV ALLMENNING

Operaallmenningens omkringliggende funktioner og måden de relaterer sig til rummet er afgørende for, om Operaallmenningen bliver et levende byrum. De funktioner og bygninger, som ligger ud til Operaallmenningen, skal bidrage til at generere allmenningens indhold og byliv.

Visionen for livet i Operaallmenningen er at skabe et storslået byrum med stor mangfoldighed. Et byrum som evner at spænde mellem hverdagsliv og internationale byevents - og fungere godt til begge dele. Operaallmenningens centrale kulturinstitution - Operaen - evner at præge allmenningens byliv og tilbyde et nyt særligt byliv for denne plads, set i relation til Oslos øvrige pladser. Pladsen skal fungere som en destination i sig selv og tiltrække mennesker til kulturelle og rekreative aktiviteter.

Hvis dette ikke sker, er der risiko for at Operaallmenningen ikke inviterer til attraktivt byliv og bliver et område, som ligger dødt hen. Et utrygt og monofunktionelt område, hvor mennesker i transit og gennemkørende biltrafik er eneste aktiviteter.

POTENTIALE: I OPERAALLMENNINGEN SKABER OPERAEN ET DYNAMISK BYLIV

RISIKO: EN INTROVERT OPERA SOM IKKE EVNER AT GENERERE BYLIV UDENFOR EGEN BYGNING

POTENTIALE: PÅ ATTRAKTIVE STEDER NYDES PLADSENS LIV I MORGEN-/AFTENSOL

RISIKO: MANGLENDE ELLER UATTRAKTIVE KANTER I RUMMET GIVER FÅ STEDER AF GOD BYRUMSKVALITET

POTENTIALE: EN PLADS MED GOD BALANCE MELLEM TRAFIKANTER

RISIKO: BILTRAFIKKEN BLIVER FOR DOMINERENDE. PLADSEN OPLEVES UTRYG OG DET BLIVER SVÆRT AT: TALE/HØRE/ REKREERE

POTENTIALE: OSLO MØDER VANNET! - OPERAALLMENNINGEN BLIVER ET DEJLIGT STED AT NYDE VANNET

RISIKO: OPHOLDSTEDER VED VANDET BLIVER OMGIVET AF TRAFIK OG KONTAKTEN TIL VANDET GENNEMSKÆRES AF TRAFIKEREDE GADER

POTENTIALE: ET STORSLÅET BYRUM MED TILSVARENDE STORSLÅET BYLIV

RISIKO: ET UDFLYDENDE OG UDEFINERET RUM UDEN MENNESKELIG SKALA, SOM IKKE EVNER AT INVITERE TIL OPHOLD.

POTENTIALE: OPERAALLMENNINGEN INVITERER HELE BYEN OG TILFØRER OSLO ET BYRUM, DEN HAR MANGLET

RISIKO: OPERAALLMENNINGEN EVNER IKKE AT BLIVE EN CENTRAL DESTINATION I OSLO

POTENTIALE: AKTIVE FUNKTIONER SKABER ET VARIERET OG LEVENDE BYRUM

RISIKO: MANGLENDE AKTIVE OG UDADVENDTE FUNKTIONER GØR PLADSEN DØD

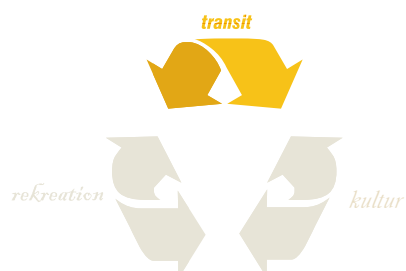
POTENTIALE: ET BYRUM MED STOR BYLIVSMÆSSIG VARIATION OG PLADS TIL MANGFOLDIGHED

RISIKO: OPERAALLMENNINGEN FORBLIVER ET TRANSITRUM OG EVNER IKKE AT INVITERE TIL REKREATION OG KULTURELLE AKTIVITETER.

transit / kultur / rekreation - Operaallmenningens brugere

Transit

Operaallmenningen er i dag primært et "transit rum"- pga den store gennemstrømning af mennesker. De mange mennesker, der passerer gennem Sentralstationen dagligt har potentiale for at skabe liv, men mennesker i transit skaber ikke pr. automatik et levende byrum. Der skal altså noget mere til; de mange i transit skal inviteres til at slå sig ned og opholde sig i byrummet. Når mennesker anvender et byrum til rekreativt ophold vil det opfattes som mere levende, end hvis de udelukkende passerer igennem. Det tager kort tid at krydse et rum og transitstrømme baseret på offentlig transport kommer typisk i bølger, og i perioder vil rummet derfor affolkes. Målet er, at de mange i transit også bliver byrumsbesøgende (se 'rekreation').

TRANSIT TIL STATIONEN - HVERDAG

Operaallmenningen vil for en stor del af Oslos arbejdsstyrke være et fast indslag hver morgen og aften. Allmenningen bliver en vigtig del af mange menneskers hverdagsliv. Denne tilbagevendende brugergruppe vil bemærke årstidernes skiften og variationen over døgnet. Dem, der pendler til og fra stationen, er den største brugergruppe i Operaallmenningen, og de udgør et stort potentiale for bylivet. De skal tilbydes service faciliteter morgen og aften. De skal inviteres til ophold og aktiviteter, der kan supplere "arbejdsliv"/"hjemmeliv" ved stor variation gennem ugen og året. Det kunne være; et sted for sanselig rekreation, en kaffe pause i solen, poetiske elementer der ændrer karakter osv.

TRANSIT TIL STATIONEN - TURISTEN/BESØGEREN

En del af dem fra flytoget og stationen vil opleve Norge/Oslo for første gang ved ankomsten til Operaallmenningen. Operaallmenningen skal vise Oslo frem på storslået og repræsentativ vis, og fremstå som et byrum af international kaliber og æstetik. Ved ankomsten til allmenningen skal det opleves, at byens herlighedsværdier er i samspil med bylivet. Byrummet skal invitere til rekreative og kulturelle aktiviteter, der udgør en værdig ankomst til byen.

TRANSIT TIL OPERAEN

Operaallmenningen er et ankomstrum til Operaen - og skal være en del af totaloplevelsen ved at "gå i Operaen". Operaallmenningen skal tilbyde faciliteter og aktiviteter, som supplerer højtidelige og repræsentative begivenheder. Det kunne være; vinbarer, lydinstallationer, interagerende elementer, fornemme siddearrangementer, et sted i aften solen, poetisk natterum efter turen i Operaen osv.

TRANSIT MELLEM BJØRVIKA OG BYEN

Operaallmenningen ligger som det vigtigste ankomstrum for selve Bjørvika. Rummet ligger helt centralt mellem centrum og Bjørvika, og mange mennesker vil bevæge sig til og fra de to områder. Operaallmenningen skal være et inviterende sted, hvor man gør ophold på vej til og fra Bjørvika.

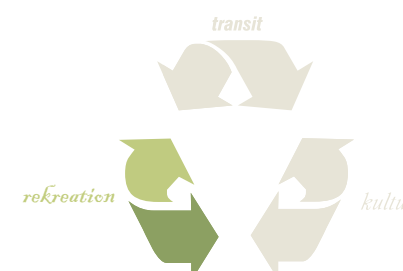
10 min til flytoget går...

En kort tur i Østbanehallen og så en pause

Rekreation

De byrumsbesøgende kommer kun, hvis allmenningen evner at tilbyde tilstrækkelig byrums kvalitet. Operaallmenningen skal tilbyde varierede former for rekreation - aktiv og passiv. For at etablere allmenningen som en bylivsdestination i Oslo er det vigtigt, at den tilbyder noget særligt. Udover traditionelle café/restaurant aktiviteter skal allmenningen være en destination for sine særlige rekreative faciliteter. Allmenningen bør tilbyde varieret former for aktiviteter afhængig af sæsoner og ugedage. Der bør tilrettelægges for ophold med gode klimatiske forhold. De byrumsbesøgende er i forhold til at skabe byliv en særlig interessant gruppe, fordi de opholder sig i byrummet, fordi byrummet i sig selv er attraktivt.

DE FASTE

Operaallmenningen har potentielt en mængde faste mennesker som arbejder i omkringliggende bygninger til allmenningen. Disse mennesker vil kunne bidrage til bylivs aktiviteter i relation til deres arbejdsliv - som møder, friluftsarbejde, pauser, udelunch m.m. Denne gruppe vil kunne støttes med tilrettelægning for sociale samlingspunkter, steder med trådløst internetopkobling, gode pause faciliteter osv.

DE HANDLENDE

Der er mange handlende i relation til allmenningen - med Karl Johan, shopping centrene og allmenningens egen Østbanehall. Østbanehallen bør være en central medspiller i forhold til at tilbyde mad og drikke i relation til ophold i Operaallmenningen. De mange handlende skal tilbydes rekreativt ophold i allmenningen.

AKTIV REKREATION

Byrummet bør invitere til aktivitet. Der er foreslået et vandbassin i konkurrenceforslaget: "Nyt byliv". Dette bassin kan ud over at være et poetisk element i allmenningen tilbyde inviterende og interaktive aktiviteter såsom vandleg og skøjtebane om vinteren. Allmenningen bør tilbyde aktiviteter som relaterer sig til allmenningens identitet. Det kunne være steder, hvor de besøgende kan gå på opdagelse i rummet ved gennem fysisk interaktion at udforske foranderlige lyd og lys elementer.

PASSIV REKREATION

Denne brugergruppe er et vigtigt bidrag til byrummet - da de som regel opholder sig længe i byrummet og ved deres tilstedeværelse giver oplevelsen af et aktivt byrum. Operaallmenningen skal tilbyde varierede muligheder for passiv rekreation. Der bør efterstræbes en god balance i byrummet mellem de kommercielle og de offentlige tilbud. Allmenningen ligger i et af Oslos mest dynamiske og aktive områder - hvor der er få "pauserum". Operaallmenningen har med tilstedeværelsen af vand og grønt, gode forudsætninger for sanselige pauser af særlig høj kvalitet.

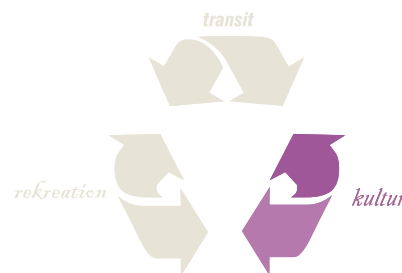
Et helt særligt sted
at være i byen..

Open-air koncerter
er det bedste!

transit / rekreation / kultur - Operaallmenningens brug

Kultur

Operaallmenningen skal tilbyde kulturelle oplevelser. Det kan være events af større eller mindre karakter. En del af Operaallmenningens identitet skal være dens kulturelle tilbud. Derudover skal Operaallmenningen leve op til sit navn! Allmenningen skal tilbyde operarelaterede aktiviteter og begivenheder.

Brugergruppen til de kulturelle tilbud spænder vidt; fra dem der besøger byrummet for at få et sus af opera, til dem der kommer til de tilbagevendende kæmpe koncerter til de forbigående som inviteres til at slå sig ned og nyde en mindre kunstudstilling midt i byrummet.

"OPERAALLMENNINGEN!"

Operaallmenningen er ankomstrum til Operaen og bliver rummet en del af oplevelsen ved en aften i operaen. Allmenningen bør tilbyde kulturaktiviteter, som relaterer sig til Opera. Disse aktiviteter kan både være fast inventar, sæsonbetonet eller optakt til særlige begivenheder i Operaen. Det kan være informationer om operaens program, operaundervisning, lydinstallationer eller interaktive elementer relateret til opera, udstilling af kostumer, kulisser m.m. Allmenningen kan være sted, hvor man oplever "udendørs opera" i stor skala. Som inspiration kan nævnes at Operaen i København hver sommer inviterer til opera i det fri - og det er en ekstremt populær tradition. Operaen vil hovedsagelig være en destination om aftenen, men ved at etablere tilbud i relation til operaen kan den blive en destination hele døgnet.

TILSKUERE TIL STORE EVENTS

Operaallmenningen skal kunne tilbyde events af international skala. Rummet bør indrettes så det nemt kan transformeres til afholdelse af store begivenheder. Visionen er, at Operaallmenningen bliver Oslo's nye kulturrum - en velkendt destination for store kulturelle arrangementer med alt fra opera og rockmusik til fodboldkampe og film på storskærm.

SMÅ EVENTS

Til hverdag skal der også kunne opleves kultur i Operaallmenningen. Man kan forestille sig udendørs kunstudstillinger, permanente interaktive kunstinstitutioner, skiftende lyssætning der animere elementer i byrummet osv. Man kunne også forestille sig mere interaktive begivenheder såsom 'beach-volley' midt på pladsen om sommeren, eller skøjteløbturnering om vinteren.

Bylivszoner

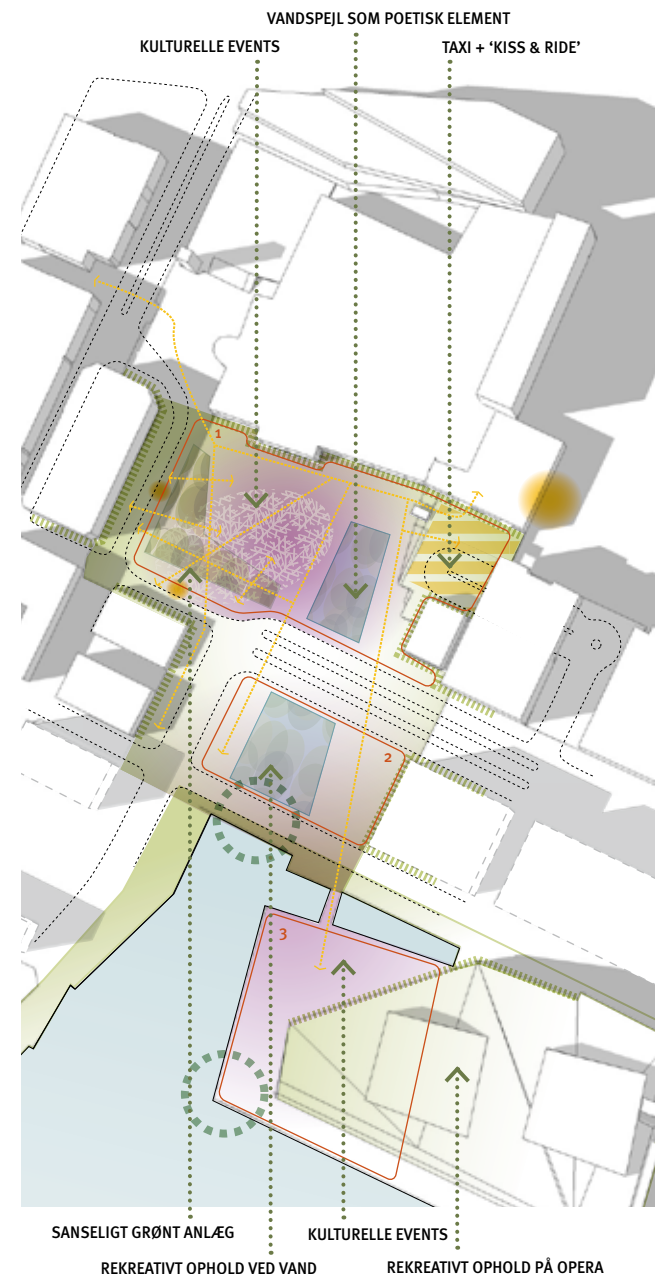
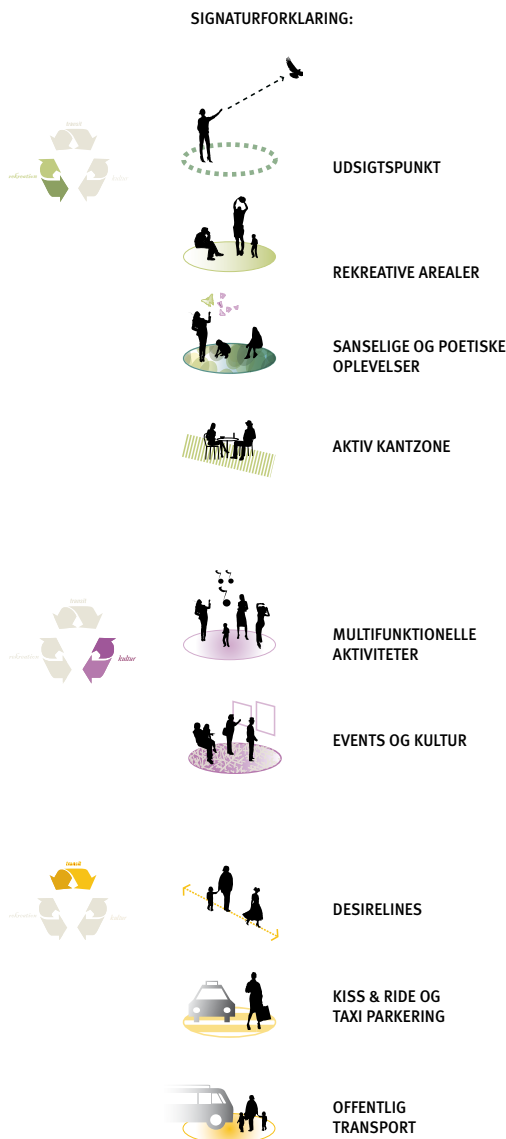
Operaallmenningen - selve byrummet - skal være en destination i sig selv. Byrumsbesøgende er en attraktiv gruppe i forhold til byliv, fordi de opholder sig i rummet i længere tid, og derved bevirker at byrummet opleves levende. De byrumsbesøgende vælger at opholde sig i byrummet, fordi det er behageligt og attraktivt.

Operaallmenningen kan blive en attraktiv bylivsdestination, hvis den evner at skabe en god balance mellem de tre typer anvendelse: transit, rekreation og kultur. For at skabe grundlaget for at byrummet tilbyder optimale forhold indenfor hver kategori arbejdes der med en zoneinddeling af allmenningen, der tilgodeser forskellige aktiviteter og udnytter byrummets umiddelbare herlighedsværdier. Byrummets forskellige zoner fletter sig naturligt ind i hinanden, samtidig med at de supplerer og ikke modarbejder hinanden.

OPERALLMENNINGEN KAN INDELES I 3 ZONER:

På illustrationen til højre ses en zoneinddeling, der uundværligt vil skabes af den gennemkørende trafik. Målet er at skabe et sammenhængende byrum, men biltrafikken vil lægge begrænsninger på bylivet.

Zone 1 og 3 har begge umiddelbare herlighedsværdier, og har derfor rekreative kvaliteter. Det er mere udfordrende at skabe byliv i zone 2. Det er afgørende at 'havnebassinet' (se kapitlet Terræn) får rekreative kvaliteter, men afgrænsningen af allmenningen mellem Nyland allé og Operagata vil også være af stor betydning. Denne kant skal invitere til rekreation, og danne en tryk ryg i forhold til at opholde sig på dette sted (se kapitlet Kant).

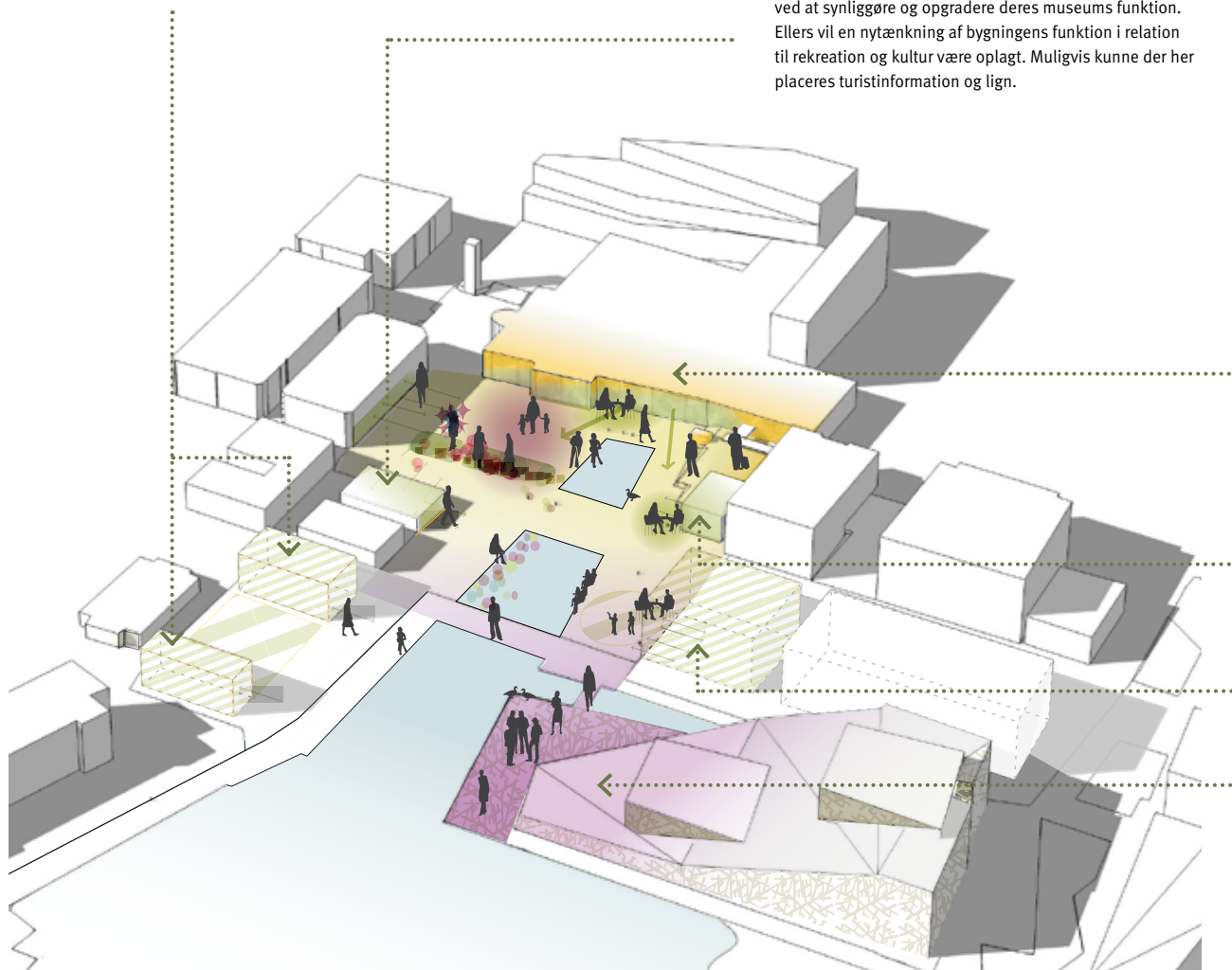

POTENITEL BYLIVSDYNAMO

Her i Operaallmeningens udkant ved den foreslåede Operapark vil det være oplagt at placere funktioner som kan bidrage til stedets rekreative potentiale.

TOLDBODERNE

Toldbodene bør have funktioner i stueetagen som bidrager til pladsens liv. Rekreative tilbud i kantzonen bør styrkes, og toldbodene kan muligvis bidrage med kulturelle tiltag ved at synliggøre og opgradere deres museums funktion. Ellers vil en nytænkning af bygningens funktion i relation til rekreation og kultur være oplagt. Muligvis kunne der her placeres turistinformation og lign.

Bylivsdynamoer

Funktionerne i Operaallmeningen bør agere som dynamoer for bylivet. Funktionerne vil tiltrække mange mennesker i transit, men udfordringen vil være også at få dem til at agere dynamoer for rekreativt og kulturelt liv i selve byrummet.

Bylivsdynamoerne bør medvirke til at skabe god balance mellem kultur, rekreation og transit. En del kulturel aktivitet kan genereres af de omgivende bygninger, men skal Operaallmeningen være et kulturelt byrum, skal der også genereres kulturelle events på byniveau.

STATIONEN

Stationen genererer mange mennesker i transit. Stationen har dog i kraft af sin solrige placering og attraktive facade mulighed for også at invitere til rekreation. Stationens indkøbscenter generer også rekreativt liv. Stationen har mulighed for at bidrage med kulturelle events.

REKREATIV FUNKTION

Bygningens attraktive placering bør udnyttes med en udadvendte funktioner mod allmenningen og stationens sydingang.

POTENITEL BYLIVSDYNAMO

På dette vigtige hjørne af Operaallmeningen vil det være en stor gevinst for bylivet, hvis der kom en funktion som kunne bidrage til det rekreative og kulturelle byliv.

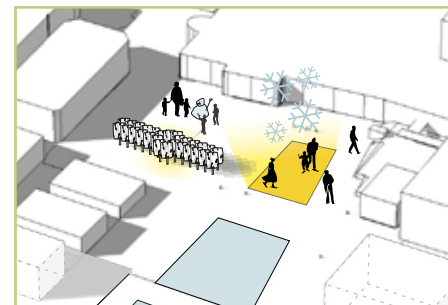
OPERA

Operaen alle muligheder for at genere store kulturelle events i Operaallmeningen i form af open-air opera mm. Operaen bør også invitere til rekreativt ophold på og omkring bygningen. Der er risiko for, at Operaen kun genererer folk i transit, og ikke events og rekreation. Det ville være et stort tab, hvis bylivet ikke får glæde af Operaens kulturelle kapacitet.

Stemningsbilleder - 24 / 12 / 365

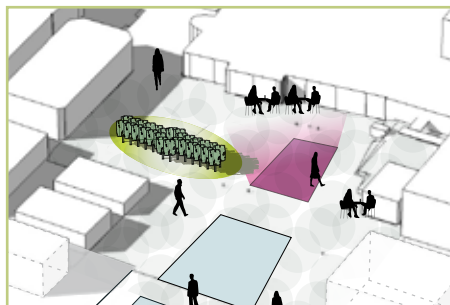
SOMMER DAG

...Solen varmer på pladsen og alle de bedste solsteder er befolkede med mennesker. Ved vandbassinerne sidder mennesker og børn leger på vandspejlet. En del af rummet er befolket med en midlertidig kulturinstallation og giver en særlig oplevelse på denne solrige dag...

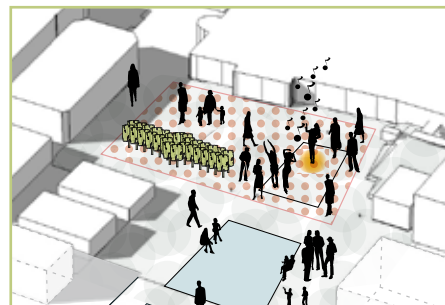
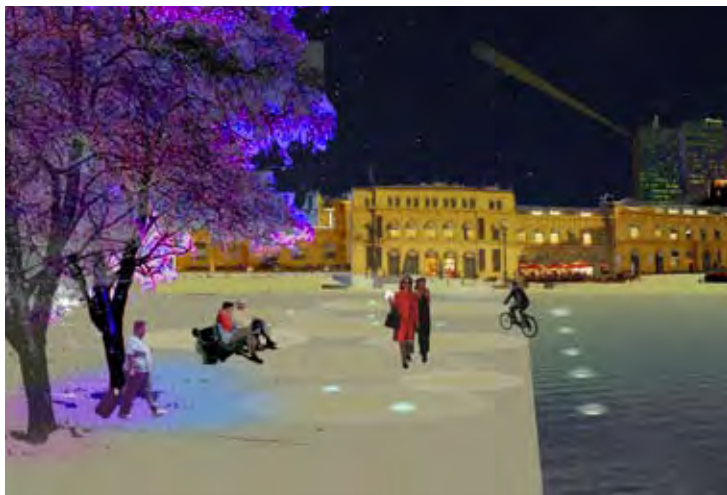
VINTER DAG

...sneen knitrer under skoene, og børnene ler, når skøjterne får dem til at flyve afsted. Forældrene står og luner sig ved bålene, mens de drikker kaffe og spiser brændte mandler. Det store juletræ blinker i tusmørket...

AFTEN

...aftenen er stadig lun. Forestillingen i Operaen er forbi og folk myldrer ud og finder pladser på caféerne. Træalléen har særlig belysning i forbindelse med kulturfestivalen, og det store bassin spejler lysene, aften himlene og månen...

STORE EVENTS

...endelig er den store dag oprindat, og den første store koncert skal spilles i Operallmenningen. Unge mennesker kom allerede i formiddag, for at få gode pladser. Opvarmningsbandet spiller og folk begynder at stimle sammen. Nogle af drengene spiller bold og venter på at showet går igang...

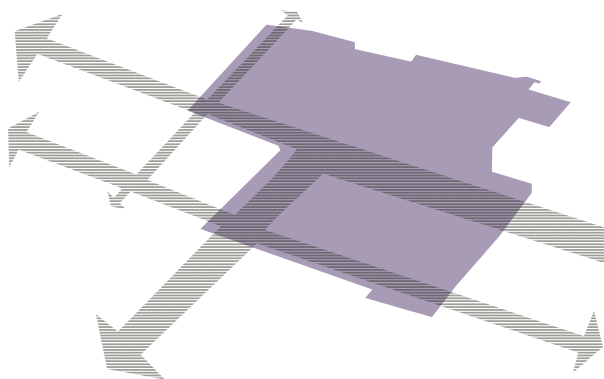
Vision

Operaallmeningens karakter som storslået, internationalt byrum er tæt knyttet med terrænbearbejdningen. Operaallmeningens panoramiske kvaliteter indfanges via et gigantisk spejl-bassin i selve belægningen.

Operaallmenningens gulv understøtter livet i allmenningen. Der skal tilrettelægges for stor variation i ophold og udfoldelsesmuligheder. Terrænet inviterer til både afslappende ophold og aktiv rekreation. De mange mennesker i transit skal opleve rummet som nemt og attraktivt at krydse igennem. Terrænets robusthed og fleksibilitet optimerer byrummets brug som kulturrum.

Rummets imponerende størrelse og tendentiøse udflydenhed strammes ind med en gennemgående, karakterfuld belægning. En af Operaallmenningens store udfordringer i forhold til både fodgængerfærdsel, rekreativt ophold og udsyn vil være biltrafikken, der gennemskærer pladsen. Der er vigtigt på alle niveauer at kommunikere, at dette er et byrum og ikke et trafikrum. Belægningen bør trækkes over de tværgående vejbaner i forbindelse med forgængerkrydsninger og fortsætte på fortovene langs pladsens kanter.

Terrænet skal tilpasses kravene til universel udformning. Kravene bør være et ufravigeligt parameter i hele processen så universel tilgængelighed og smukke løsninger går hånd i hånd.

01.

ET SAMMENHÆNGENDE BYRUM

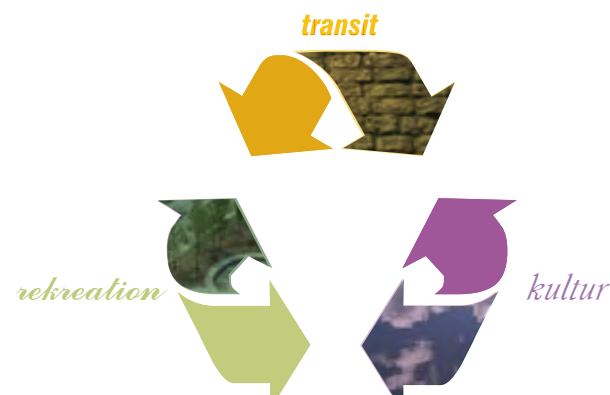
Operaallmenningen har tendens til at være et udflydende rum og trafik skærer på tværs af allmenningen. Terrænbearbejdningen skal evne at samle rummet, så det opleves som ét sammenhængende rum.

03.

ET BYRUM MED GOD KONTAKT TIL VANDET

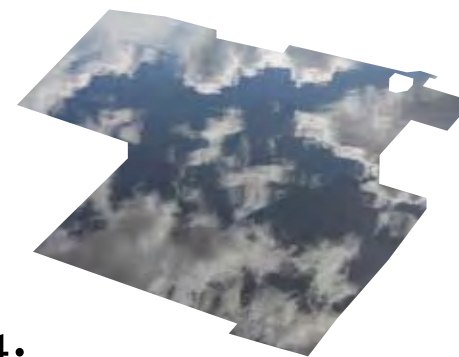
Byrummet skal have god kontakt til vandet. Terrænet understøtter forskellige oplevelser af det våde element og skaber attraktivt ophold ved vandet. Terrænet understøtter let adgang til fjorden.

02.

ET TERRÆN SOM UNDERSTØTTER ET MANGFOLDIGT BYLIV

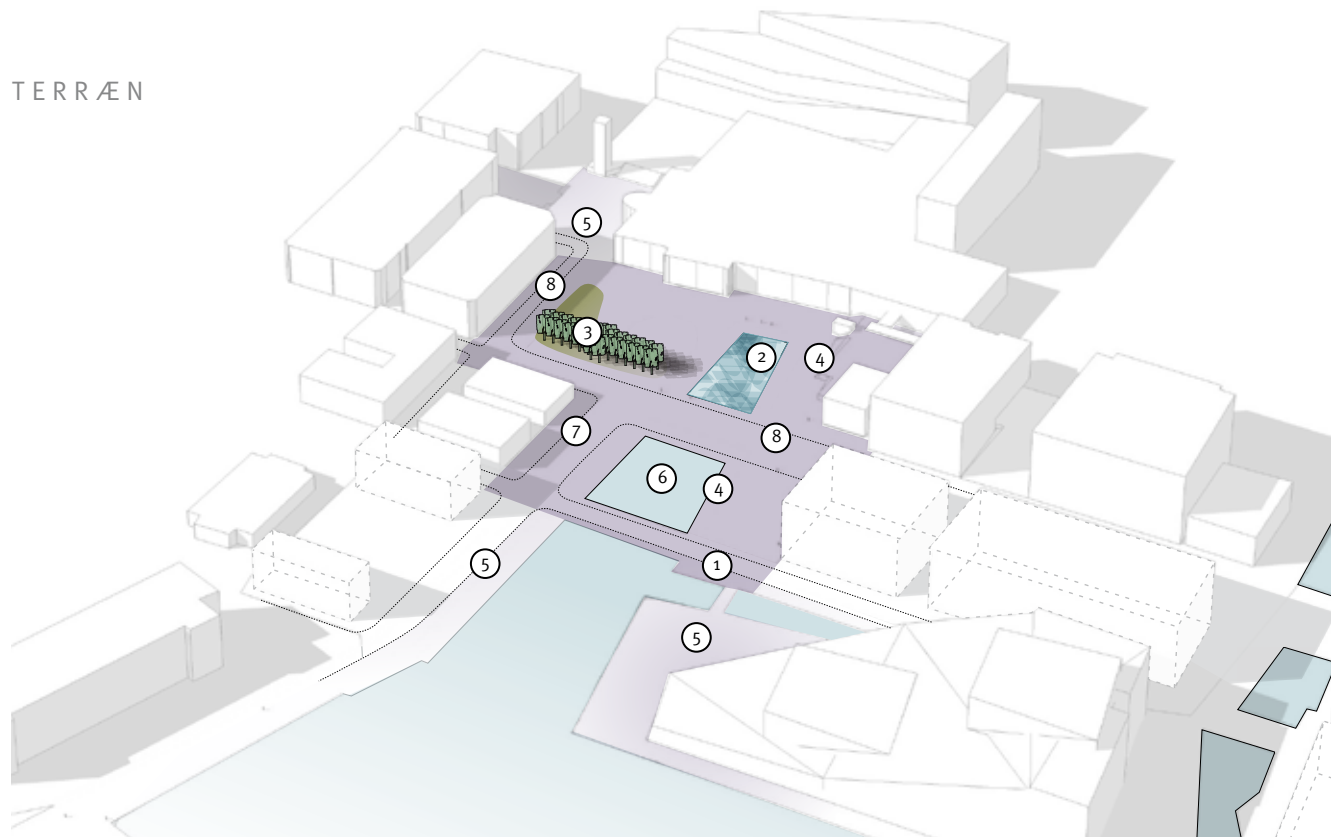
Terrænet understøtter byrummets forskellige brugere. Terrænets bearbejdning søger at skabe balance mellem brugergruppernes behov. Terrænet tilgodeser både hverdagslivet og store events. Terrænet og dets elementer skal sikre en god synergi mellem transit og ophold. Terrænet tilgodeser universel udformning, og stiller alle brugergrupper lige i anvendelsen af byrummet.

04.

ET TERRÆN MED SÆRLIG IDENTITET

Operaallmenningens gulv giver rummet en markant identitet, og terrænets bearbejdning understøtter denne identitets variation over året.

Anbefalinger

POTENTIALE:

En karakterfuld og identitetsskabende terrænbearbejdning evner at samle byrummet, så det opleves som et sammenhængende rum. Operaallmenningen fremstår via sin terræn bearbejdning som et internationalt og storslået byrum.

Terrænet understøtter livet på bedste vis, og allmenningen bliver levende og attraktiv at opholde sig i.

RISIKO:

Operaallmenningens belægning bliver opdelt og fragmenteret. Terrænet evner ikke at integrere ophold og aktiviteter, og allmenningen bliver derfor et byrum med meget lidt byliv.

POTENTIALE:

Via terrænet kobler Operaallmenningen naturligt op med havnepromenaden, Operaen og fjorden.

RISIKO:

Operaallmenningen afskæres ved Nyland allé og Operagata, og den rumlige kontinuitet går tabt.

POTENTIALE:

Spejlbassinet er tæt knyttet til Operaallmenningens identitet og tilfører poetiske oplevelser. Bassinet formidler døgnets og årets skiften.

RISIKO:

Bassinet etableres (f.eks. med for megen vanddybde) så det ikke kan optage ganglinier eller tilbyde tilstrækkelig attraktive aktiviteter og ophold.

POTENTIALE:

Træalléen tilbyder sanselig og poetisk rekreation.

RISIKO:

Rummet under træerne integreres ikke i den øvrige allmenning og forbliver dens "mørke hjørne" - rummet mister et stort rekreativt potentiale.

POTENTIALE:

Terrænbearbejdningen tilrettelægger Operaallmenningens flader og kanter for ophold og aktiviteter.

RISIKO:

Rummet tilbyder ikke ophold og mister et stort potentiale for byliv.

POTENTIALE:

Operaallmenningen indgår i et flot, rumligt forløb fra Karl Johan og Jernbanetorget helt ned til fjorden, havnepromenaden og Operaen.

RISIKO:

Overgangen mellem rummene bliver opdelt og det sammenhængende forløb svært at opleve.

POTENTIALE:

Fjordbassinet tilbyder ophold og rekreation af høj kvalitet.

RISIKO:

Trafikken på hver side af fjordbassinet bliver dominerende, og det rekreative potentiale går tabt.

POTENTIALE:

Belægningen spænder ud til allmenningens kanter og bygninger, og definerer derved byrummets udstrækning.

RISIKO:

Rummets mange opdelinger gør, at rummet opleves opløst, og bygningerne integreres ikke via terrænet.

POTENTIALE:

Terrænet tilgodeser trafikikkerheden, så alle trygt kan bevæge sig i allmenningen.

RISIKO:

Den sammenhængende belægning evner ikke at tilgodesse trafikikkerheden ved klart at kommunikere zoner for biler, cyklister og fodgængere.

Belægning

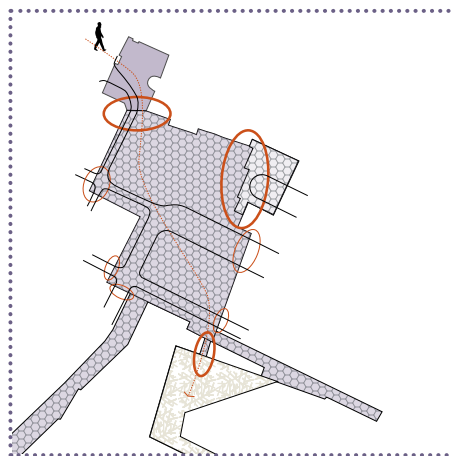
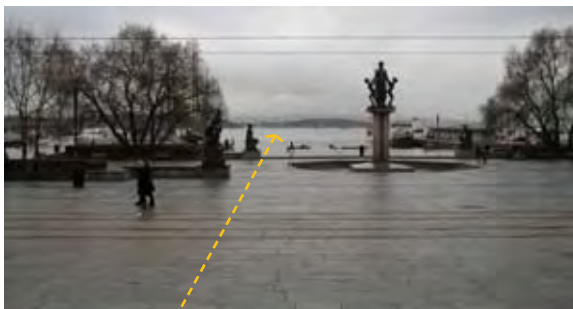
Operaallmenningens belægning er med til at definere rummet. Belægningen skal understrege allmenningens identitet som et storslået og internationalt byrum - et af Oslo's vigtigste byrum i fremtiden.

Operaallmenningen er som rum betragtet udflydende og belægningen skal samle byrummet og stramme det op. Operaallmenningen gennemskæres ydermere af trafik og rummer store højdeforskelle. Belægningen skal formå at binde rummet sammen til en helhed på trods af dette. Det er derfor altafgørende, at belægningen spænder hele byrummet ud fra kant til kant.

Terrænet skal understøtte Operaallmenningens alsidige og varierede brug - i forhold til både events og årstider. Belægningen skal derfor ikke alene være smuk og elegant, den skal også være robust og fleksibel.

BELÆGNINGEN TRÆKKER BYEN NED TIL FJORDEN

Ligesom på Rådhusplassen i Oslo skal Operaallmenningens belægning forbinde byrummet med fjorden.

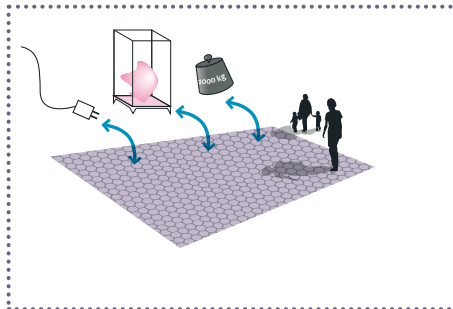

MØDE MED ANDRE BELÆGNINGER

Operaallmenningen og dens tilstødende byrum skal fremstå som et sammenhængende forløb. Nogle steder vil belægningen skifte karakter og disse overgange skal behandles særlig omsorgsfuldt.

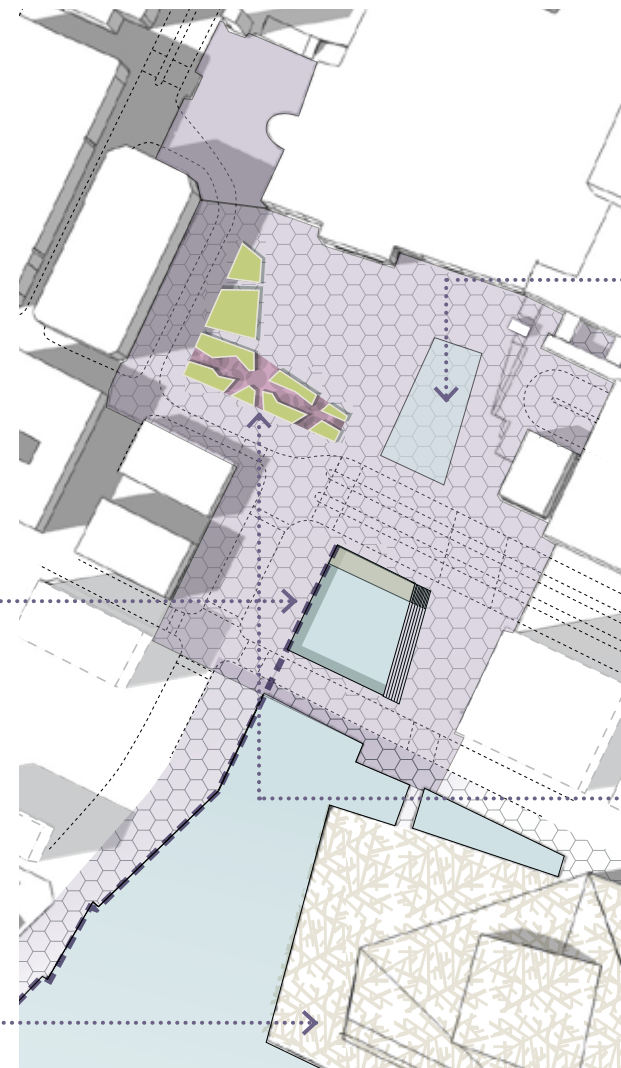
BELÆGNINGEN UNDERSTØTTER DET FLEKSIBLE.

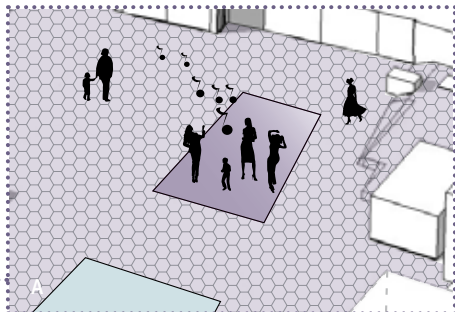
For at sikre at operaallmenningen bruges aktivt til store events og udstillinger bør belægningen kunne tåle en stor vægtbelastning og tilbyde el-installationer til eksempelvis events, belysning og installationer.

Historisk kajkant

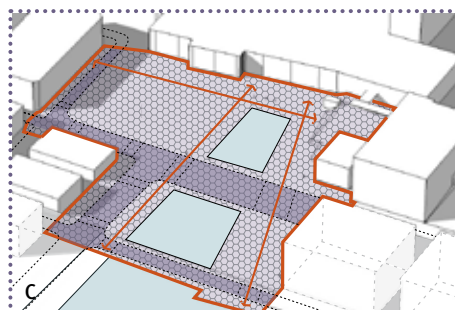
Operaens belægning

SPEJLBASSIN OG BELÆGNING (A-B)

Spejlbassinets belægning skal muliggøre at vandet står helt glat og spejlende. Bassinet vil opnå den bedste spejleffekt, hvis dets belægning er mørk. Muligvis skal der ligge en særlig belægning i spejlbassinet som indgår harmonisk med allmenningens øvrige belægning, når der ikke er vand i - f.eks. i forbindelse med større kulturelle events.

BELÆGNING OG KØREBANER (C-E)

Allmenningens belægning skal spænde rummet ud. Belægning trækkes derfor helt til bygningernes facade - altså tværs over kørebanerne. I kørebaner arbejdes muligvis med belægning i mindre formater for at muliggøre tung kørsel.

« Trafik kører over Place Vendôme, Paris - alligevel opleves byrummet som samlet, pga gennemgående belægning.

» På Place Maison Carrée, Nîmes kommunikerer til bilerne, at dette er et byrum. når de kører op på pladsens belægning.

KUNSTNERISK BELÆGNING (F-H)

Den fredede Allé er en af pladsens poetiske elementer. Alléens historiske betydning bør understreges ved at gøre arealet under træerne til et særligt sted. Der foreslås et kunstnerisk supermøbel (se kapitel om byrumsmøbler).

Lysspillet i alléens træer bør på smukkeste vis optages i en kunstnerisk udført belægning. I dag er alléen markeret med sin egen belægning, denne idé bringes videre i en mere poetisk og forfinet form.

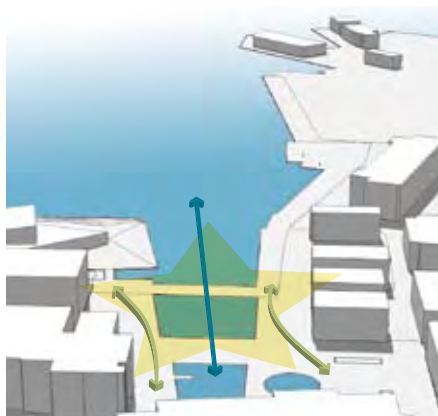

Vand

Operaallmenningen tilbyder stor variation i oplevelser knyttet til vand. Det store fjordbassin, det lille fjordbassin, Operaens nordvente bassin og spejlbasinet. Hver af disse bør tilbyde forskellige karakterer og varierede møder med vand. I udformningen af tærrenet bør de forskellige karakterer understreges.

Operaallmenningens møde med fjorden
Operaens særpregede skrånende flade vil give Oslo en ny måde at opleve fjorden på. Selve Operaallmenningen møder fjorden i en bro. For at understrege allmenningens møde med vandet bliver udformningen af denne broen særlig vigtig. Broens belægning bør relatere sig til allmenningen og mødet med Havnepromenaden.

Operaallmenningens møde med fjordbassinet
Fjordbassinet er potentielt et lidt vanskelig rum at udvikle med store herlighedsverdier. Bassinet har kraftig trafik på tre sider. Der bør etableres noget i eller i relation til bassinet, der kan evne at være en destination eller aktivere vandet. Det kan være kunstneriske elementer, der bør have relation til allmenningens overordnede tema. Det kunne være kunstneriske elementer i form af lysinstallationer, interaktion med lyd osv.

FJORDEN MØDER BYEN

I Operaallmenningen trækkes fjorden op i byen, og de tre vandtilstande - fjorden, fjordbassinet og vandspejlet - spiller alle på dette tema på forskellig vis.

Operaallmenningen bør understrege dette storslåede møde på bedste vis ved at sikre godt udsyn og let adgang til fjorden.

ALLMENNINGEN MUNDER UD I FJORDEN

Fjordbassinet er fjorden, der trækkes ind i allmenningen og broen over bassinet bliver derfor et særligt sted. Her skal der skabes gode forhold for at nyde udsigten til f.eks. Hovedøya

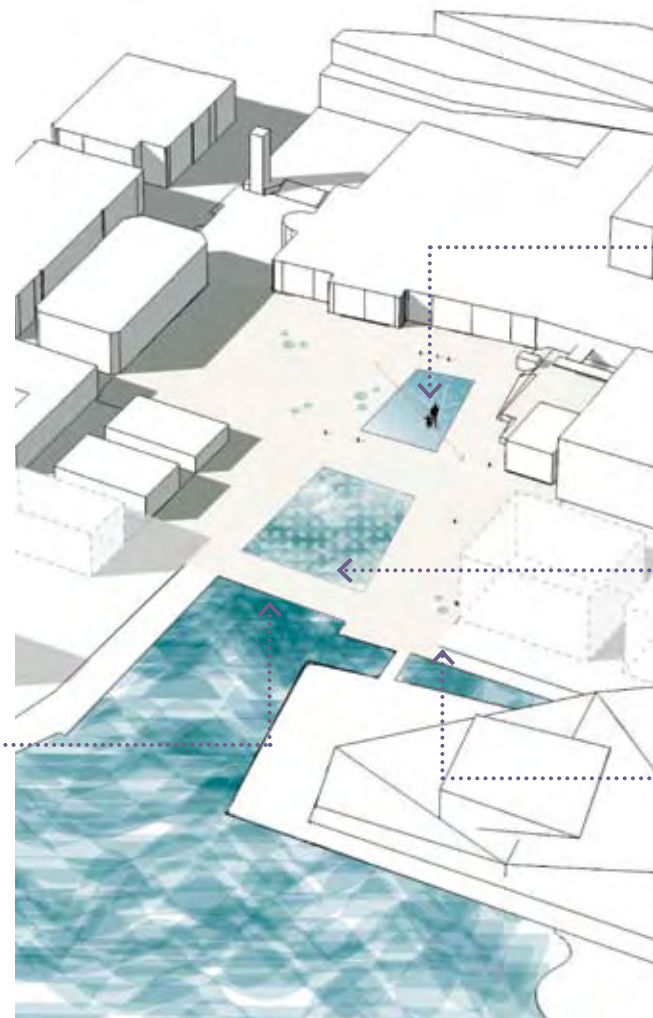
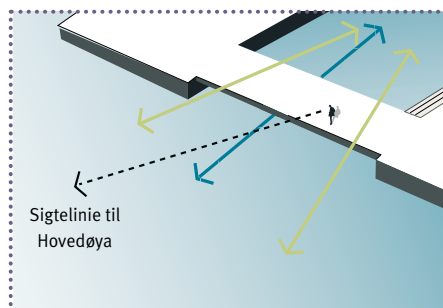

Illustration SLA

Illustration SLA

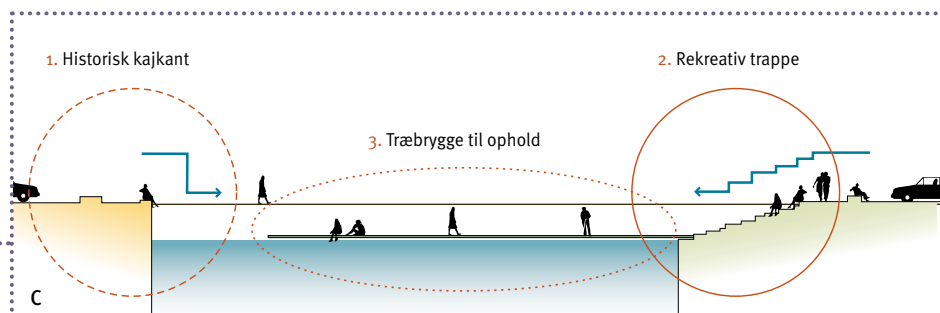

Illustration SLA

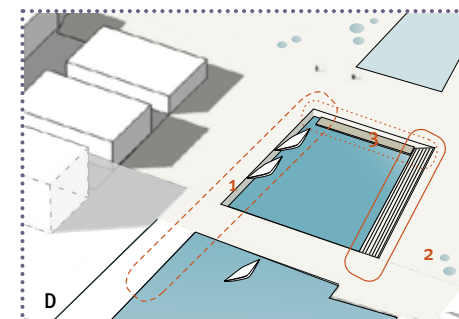
Foto SLA

VANDHINDE**(A-B)**

Operaens storslåede og poetiske element. Det storslåede ligger i vandspejlets bjertagende effekt i forhold til at indfange himmelrummet. Det storslåede ligger også i den store udbrudte flade. Det ultratynde vandspejl reflekterer omgivelserne, og gør det muligt at gå på tværs af det, hvis man tør. Om vinteren kan vandspejlet transformeres til en ishinde, hvor man kan skøjte.

FJORDBASSINET**(C-D)**

Fjordbassinet trækker fjorden ind i byrummet, og gør den mere nærværende. Bassinet blotlægger den historiske kajkant, og peger derfor tilbage i tiden. Fjordbassinets kanter bearbejdes på forskellig vis, så der opstår forskellige typer ophold; den historiske kajkant, rekreativ trappe og en træbrygge.

LUNKER - PYTTER**(E-F)**

Ligger som poetiske dråber over hele pladsen. De formidler vandets og vejrligets tilstand på en anden måde end de øvrige vandelementer i byrummet. Pytterne vil kun være fyldt med vand, når det har regnet. Pytterne vil med vand være tilgæde for børn og barnlige sjæle.

Beplantning

Paléhagen blev anlagt i 1760'erne og blev senere taget i brug som Oslos første park. Den historiske allé er Operaallmenningens største rumskabende element. Alléen deler byrummet op i mindre rumligheder. Alléen tilfører historiske referencer, landskabelige og sanselige oplevelser.

Træerne på pladsen skal være en blanding af skarpskårne og 'vilde'. Sammenstillingen mellem den stramtklippede allé, og pladsens 'vildtvoksende' træer giver dynamik og en særlig sanselighed, men der er også mulighed for de to udtryk forstyrrer hinanden. Det er derfor vigtigt, at alléen altid fremstår skarpskåret for at skabe kontrast.

I dag fører alléen hverken til eller fra noget, og ligger derfor som en løsrevet reminiscens. For at integrere alléen i pladsen og skabe gode kvaliteter til fremtidens brug, foreslås det, at der under træerne etableres en sanselig rekreativ zone.

FREDET ALLÉ

Smuk kontrast mellem skarpskårne og 'vildtvoksende' træer.

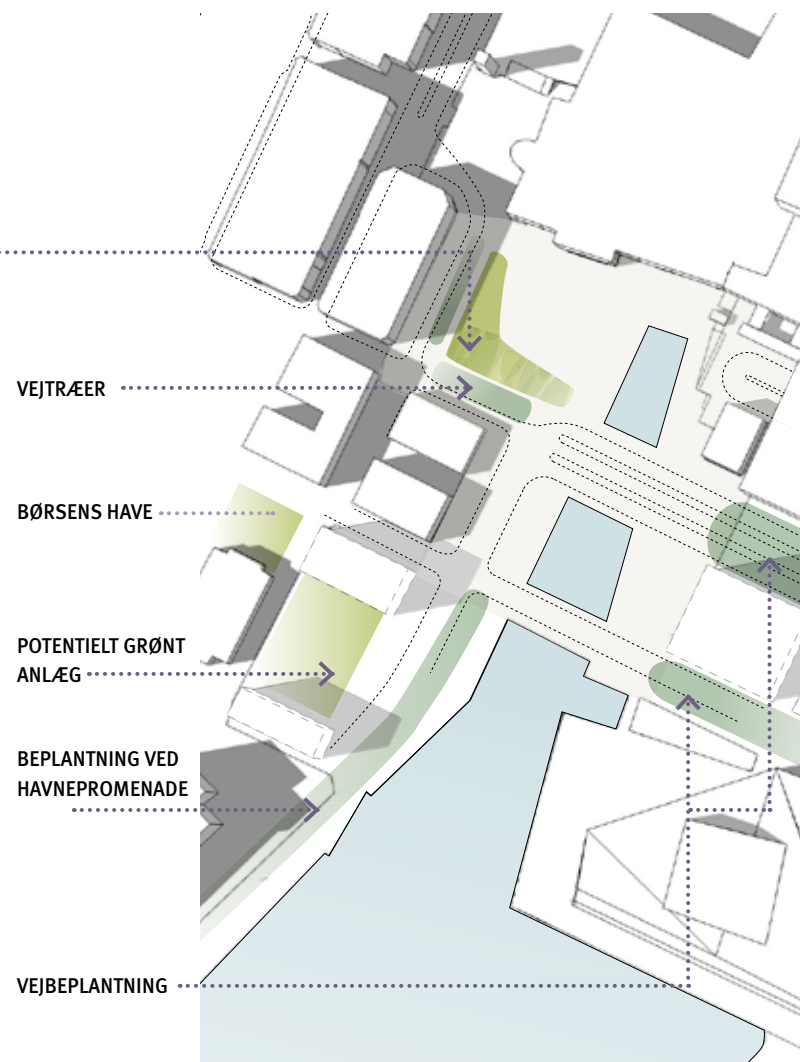

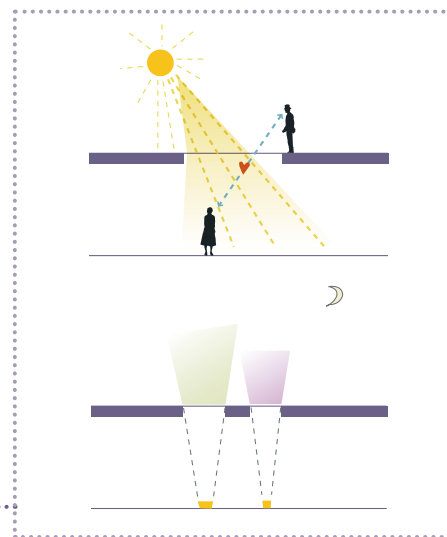
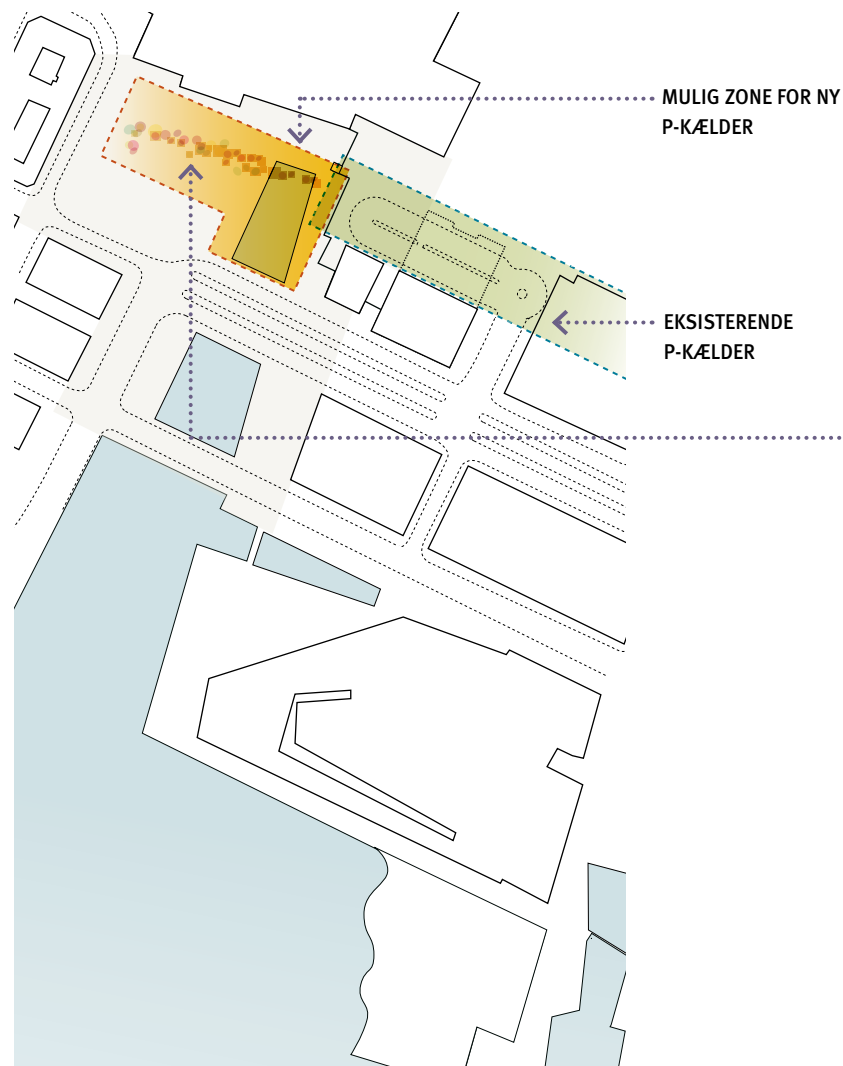
GRØN REKREATION

Pladsens grønne anlæg skal både understøtte rekreation og transit. Det grønne element skal underordne sig pladsens overordnede ganglinier. Dette vil også invitere alle dem i transit til at slå sig ned.

RUMLIGHED MED POTENTIALE

Der skal inviteres til ophold under træerne.

KONTAKT MELLEM OPPE OG NEDE

Visuel kontakt mellem oppe og nede kan skabe overraskende oplevelser. Kontakten til P-kælderen kunne have en kunstnerisk udformning, og derved tilføre kvalitet.

VOLUMER I GADEPLAN

P-kælders volumener i gadeplan skal underordne sig pladsens overordnede estetik og fremstå lette og elegante.
 › Trappenedgang på Kgs. Nytorv, København

Mulig P-kælder

Der er mulighed for at etablere en parkeringskælder under allmeningen. P-kælderen kan fundamentere pladsen og mindske risikoen for at belægningen sætter sig u hensigtsmæssigt. I forhold til det store spejlbassin vil en parkeringskælder også være en stor fordel.

Hvis der etableres en parkeringskælder under Operaallmeningen er der en række muligheder, som kan udnyttes. Der kan arbejdes med overraskende relationer mellem livet over og under jorden.

Ligeledes skal parkeringskælders elementer, når de kommer til syne på pladsen, være integreret smukt og elegant i den øvrige plads. Op- og nedgange til kælderen skal opleves som trygge. Placering af trappeanlæg mm. må ikke ligge i pladsens ganglinier og heller ikke skygge for udsigten til Operaen, fjorden osv.

SANSEOplevelser UNDER JORDEN

I det øjeblik man stiger ud af sin bil er man fodgænger! Dét må være devisen i den rumlige behandling af fodgængernes bevægelse fra de afleverer deres bil i P-kælderen og hele turen tilbage til overfladen og gaderummet.
 › Udstilling af arkæologiske fund i P-kælder gulv, Place des Terreaux, Lyon

Byrumsmøbler

Operaallmenningen skal tilbyde en bred vifte af opholdsmuligheder. Der skal være siddepladser til både langvarigt rekreativt ophold og korte stop.

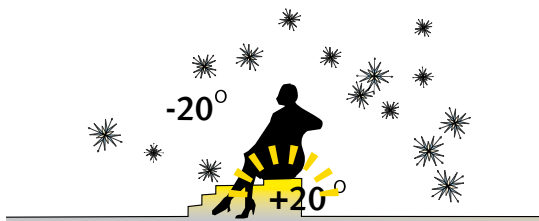
Byrummet skal tilbyde både offentlige og kommercielle siddepladser. I dag er der mangel på gode offentlige siddepladser i Operaallmenningen, i fremtiden skal der være en god balance mellem det offentlige og kommercielle udbud.

Siddepladserne skal være varierede. Der skal være steder man kan sidde afslappet og henslængt, og der skal være mere traditionelle bænke.

Siddemulighederne skal placeres generøst over hele byrummet. Siddepladserne skal placeres ved forskellige attraktioner; siddepladser i sanselige grønne omgivelser, opholdsmuligheder ved vand, siddepladser ved spejlbasin, og siddepladser nær rummets bygninger.

VINTER REKREATION

Der bør etableres attraktive og komfortabelt ophold hele året. Der bør være siddepladser udført i materiale, der er behageligt at sidde på også på en kold dag. Det er også en mulighed at arbejde med opvarmede byrumsmøbler, og derved forlænge sæsonen for det rekreative liv. Energien til dette kan fremstilles på bæredygtig vis ved f.eks. solenergi.

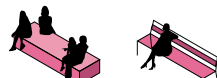
SIGNATURFORKLARING:

XS

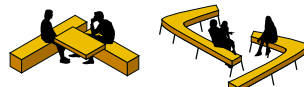
Sekundære siddepladser, på kanter, pullerter og mure. Elementer man kan læne sig op ad.

S

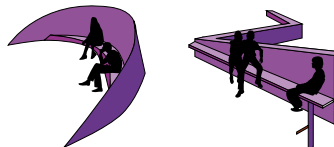
Bænke, pladser for flere, siddende på en eller flere måder.

M

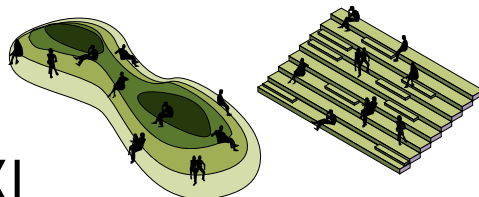
Sociale siddepladser, grupperinger af bænke, siddepladser med bord.

L

Rumlige elementer, læ for vinden, skabe grænser.

XL

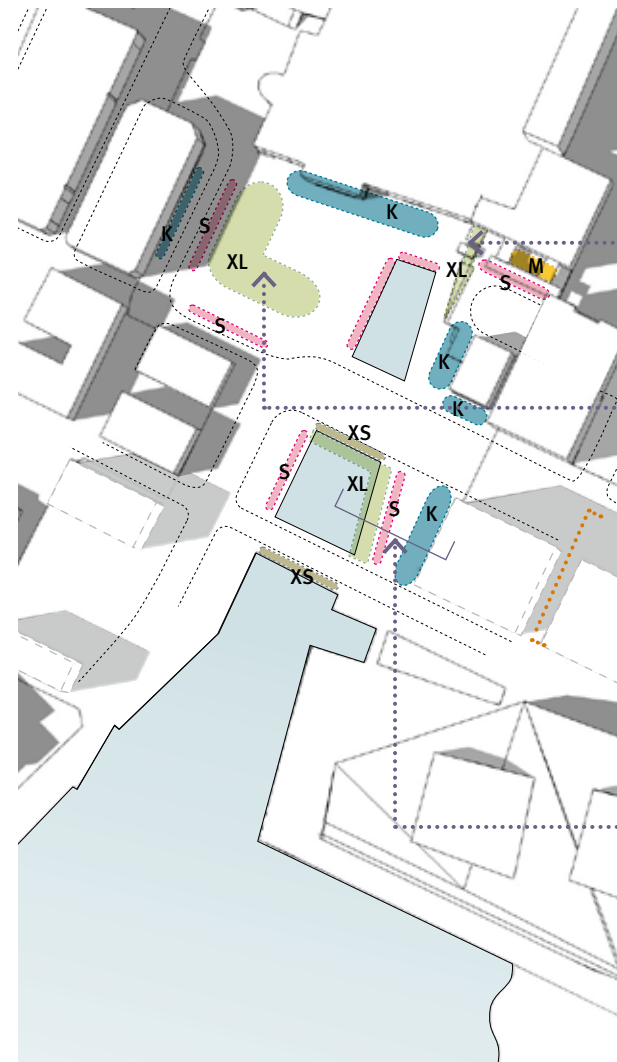

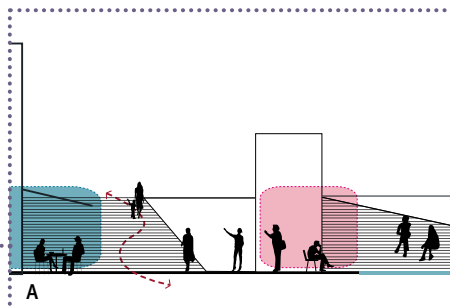
Siddepladser for mange ved specielle events og for rekreation. Landskabsintegrerede, topografiske element.

K

'K' for kommercielle siddepladser. Disse kan generere liv i byrummet, men kan aldrig erstatte behovet for offentlige siddepladser.

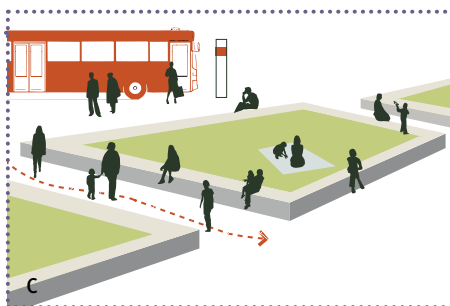

REKREATION OG TRANSIT (A - B)

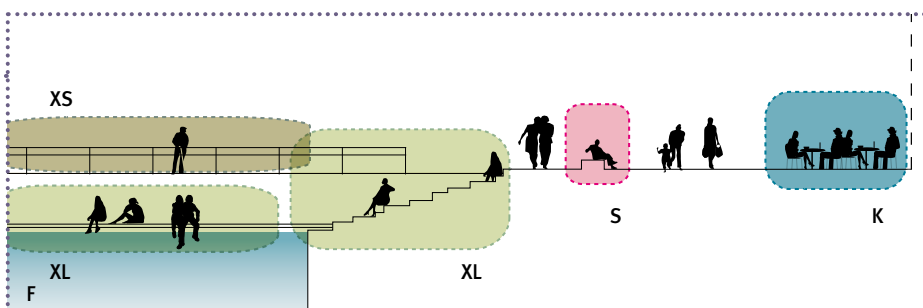
Uanset om den nuværende trappe ved stationen bibeholdes eller der anlægges en ny, så skal den invitere til ophold. F.eks. kunne der i enkelte trin indlægges træ eller andet materiale, som er behageligt at sidde på.

Det er dog afgørende, at udformningen af trappen sikrer en god balance mellem dem i transit, og dem der opholder sig på trappen. Alle de siddepladser, der findes for foden af trappen, skal ligeledes friholde ganglinjerne.

XL SIDDEMØBEL (C - E)

Det store rekreative møbel danner en rekreativ zone i pladens ene ende. Som et minde om Paléahagen kan møblet beplantes, så det både tilbyder ophold på græs, på en hård kant og under træernes kroner.

VARIEREDE SIDDEMULIGHEDER (F - G)

Operaallmenningen skal tilbyde en bred vifte af siddemuligheder, og der skal findes rum til både offentlige siddepladser og kommercielle siddepladser. Siddemøblerne skal placeres hensigtsmæssigt i forhold til ganglinjer.

› I Hamburg, Tyskland findes denne populær siddetrappe med sæder af træ - sæderne er flytbare, så de kan sammenstilles i grupper.

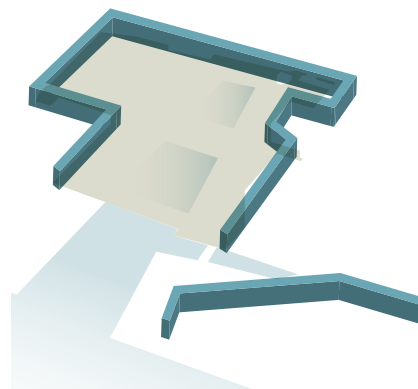

Vision

En attraktiv og veldefineret kant omkranser byrummet, så man tydeligt oplever Operaallmenningens udstrækning, og oplever den som et samlet byrum.

Kantzonens karakter og funktioner understøtter livet i allmenningen og skaber den vigtige aktive kantzone, som er grundlaget for et aktivt byrum. Kanten bidrager på eksemplarisk vis til at skabe tryghed om natten.

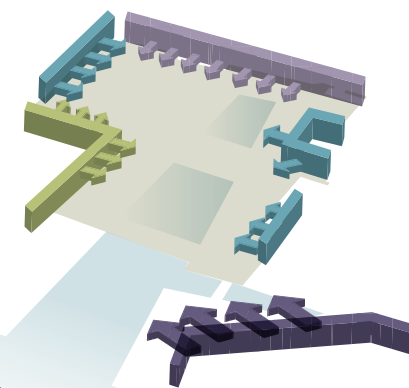
Kantzonen understøtter Operaallmenningens overordnede identitet som storslået internationalt byrum, og tilbyder aktiviteter og ophold, der passer til et byrum af denne kaliber.

01.

TYDELIGT AFGRÆNSET BYRUM GENNEM VELDEFINERET KANT

Det gigantiske byrum er klart defineret gennem en tydelig kantzone. Rummet bør afgrænses af enten bygninger eller anden type rumlig afgrænsning.

03.

AKTIVE KANTER SKABER EN LEVENDE ALLMENNING

Kantens aktiviteter bidrager til bylivet ved at være aktive, attraktive og ikke mindst udadvendte.

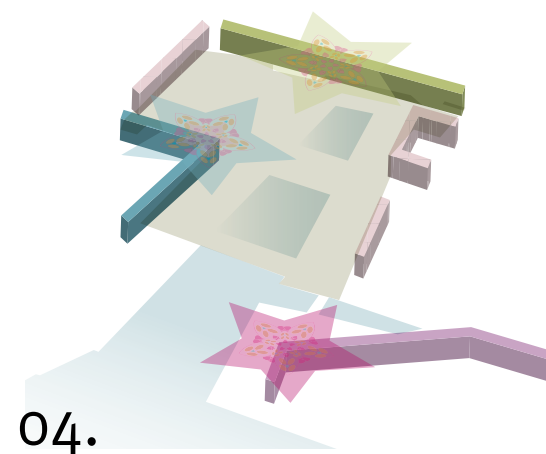
I mørketiden bidrager kantzonen til at skabe en tryk allmenning, så byrummet også er levende, når det er mørkt.

02.

RUMMETS KANTER UNDERSTØTTER BRUGERGRUPPERNE

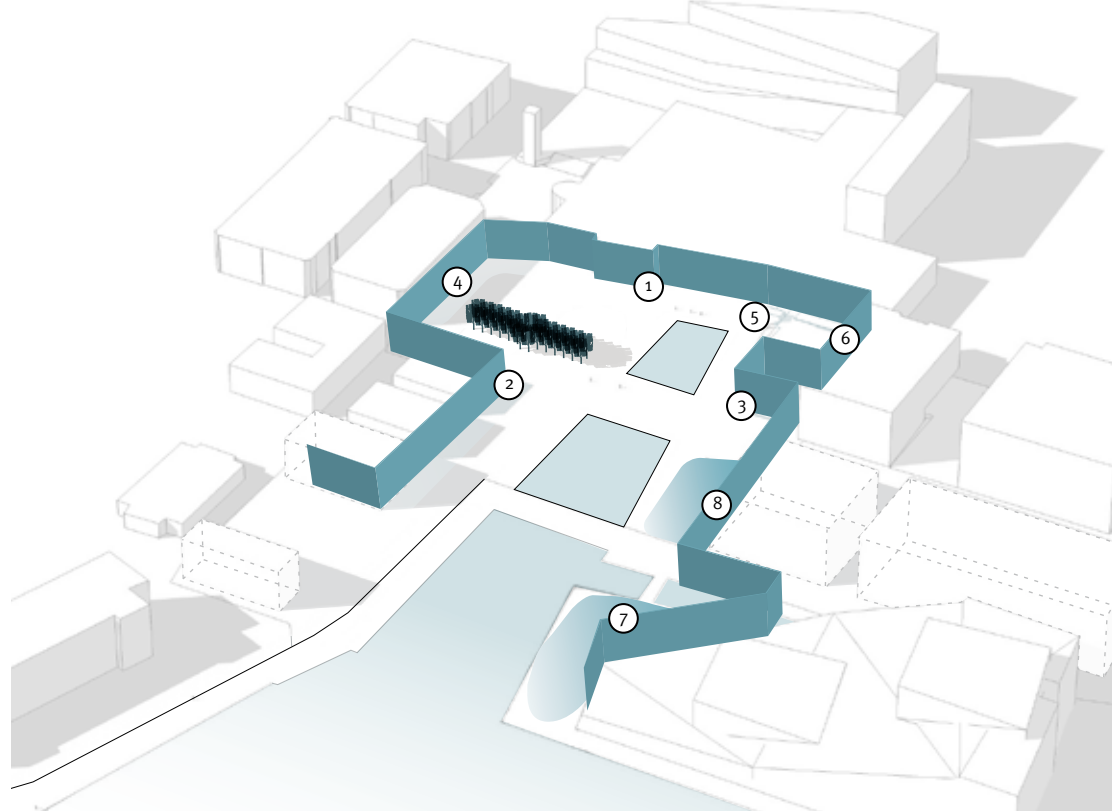
De aktiviteter og funktioner der danner rummets kant understøtter livet i allmenningen og dens forskellige brugergrupper.

04.

KANTERNES FUNKTIONER UNDERSTØTTER ALLMENNINGENS IDENTITET

Operaallmenningens identitet som storslået, internationalt byrum skal understøttes af de funktioner, der ligger i kantzonene ud til allmenningen - de skal have en karakter, der passer sig for et rum af denne kaliber.

Anbefalinger

★ En præcis kant indrammer og definerer allmenningens udstrækning. Kantens æstetiske udtryk og de funktioner, der ligger ud til pladsen, er af høj kvalitet. Aktive stueetager bidrager til pladsens liv.

▼ En udefineret kant vil skabe et udflydende byrum. Kantens aktiviteter er introverte og bidrager ikke til allmenningens liv. Uden en æstetisk udformet kantzone bliver allmenningen ikke et byrum af international kaliber.

★ **1 POTENTIELT:** Østbanehallens kant bliver en kraftig dynamo for aktiviteter i rummets nordlige kant med sin attraktive sydvendte facade.

▼ **RISIKO:** Kanten bliver for kommercielt domineret, og kvaliteten af tilbudene ikke differentieret nok. Eller bygningen åbnes ikke op og funktionerne bliver indadvendte mod shoppingcenteret

★ **2 POTENTIELT:** Tollbodenes bygning aktiverer pladsens sydvestlige hjørne. Bygningen tilbyder relevante og aktive funktioner, der bidrager til pladsens liv.

▼ **RISIKO:** Bygningen forbliver lukket og afvisende. Pladsen mister et attraktivt hjørne, og bylivet får vanskeligere vilkår.

★ **3 POTENTIELT:** Bygningen åbnes op og får transparent stueetage, der henvender sig til allmenningen og tilbyder attraktive funktioner for bylivet.

▼ **RISIKO:** Bygningen forbliver lukket ud mod allmenningen og bibeholder funktioner, der ikke bidrager til livet på pladsen.

★ **4 POTENTIELT:** Byrummet får en østvendt kant, der danner en attraktiv afgrænsning af rummet mod vest. Bygningens funktioner henvender sig til allmenningen.

▼ **RISIKO:** Bygningerne forbliver tillukkede, bygningen opgraderes ikke, funktionerne er ikke passende for et internationalt byrum og rummet får en uattraktiv kant mod vest.

★ **5 POTENTIELT:** Indgangen til parkeringskælderen og potentielt kulverten under sporene over til Schweigaardsgade indgår velintegreret som en attraktiv destination for pladsen.

▼ **RISIKO:** Indgangen forbliver en uattraktiv og potentielt utrygt "hul i væggen" på pladsen.

★ **6 POTENTIELT:** Attraktivt, trygt og veldefineret ankomst og afskedsrum med "Kiss and ride" og taxiholdplads.

▼ **RISIKO:** Udefineret og udflydende rum, der ikke kommunikerer offentlig ankomst til stationen. Stedet opleves uattraktivt og utrygt og bliver ikke en succes som "kiss and ride".

★ **7 POTENTIELT:** Operaens nordvendte kant mod pladsen inviterer de besøgende ind i Operaen og til ophold i relation til operakanalen.

▼ **RISIKO:** Operaens lukkede facade og introverte funktion genererer ikke aktiviteter udendørs ud over kortvarigt ophold på plateauet.

★ **8 POTENTIELT:** Rekreativ kant i rummets østlige del med attraktiv facade mod vest, hvor aftensolen er optimal.

▼ **RISIKO:** Eventuel kant er uattraktiv, indadvendt og giver intet til pladsens liv. Manglende defineret kant vil gøre rummet endnu mere udflydende, og allmenningen vil mangle vestvendt facade.

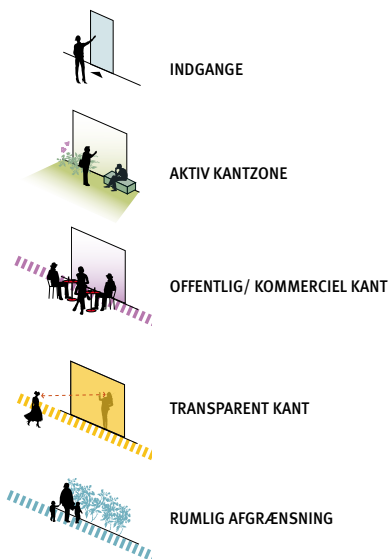
Kanten definerer rummet

Operaallmenningen er et stort rum med få kanter. Byrummet har risiko for at fremstå udflydende. Rummet er dog også storslået med kontakt mod det åbne fjordlandskab og Ekebergåsen. Oslo som en panoramisk by vil opleves her. - i Operaallmenningen. Det er i byrummets kanter bylivet som regel udspiller sig, og det er ofte kanternes kvalitet som afgør aktivitetsniveauet i byrummene - om vi får et levende byrum eller ej. Derfor er det vigtigt, at de få kanter byrummet har bliver særligt aktive - at de evner at bidrage positivt til oplevelsen af allmenningen som et levende rum.

Operaallmenningens kanter er meget forskelligartede; der er trapper, ramper, beplantning, kajkanter, skrånende facadeflader, og variationer af bygninger fra nyrenæssanse, gennem de fleste stilarter frem til i dag. Kanterne har stor betydning for rummets karakter og stemning. Mange af de eksisterende kanter har ikke kvaliteter eller aktiviteter, der er repræsentative for et rum af Operaallmenningens kaliber - et byrum i international klasse!

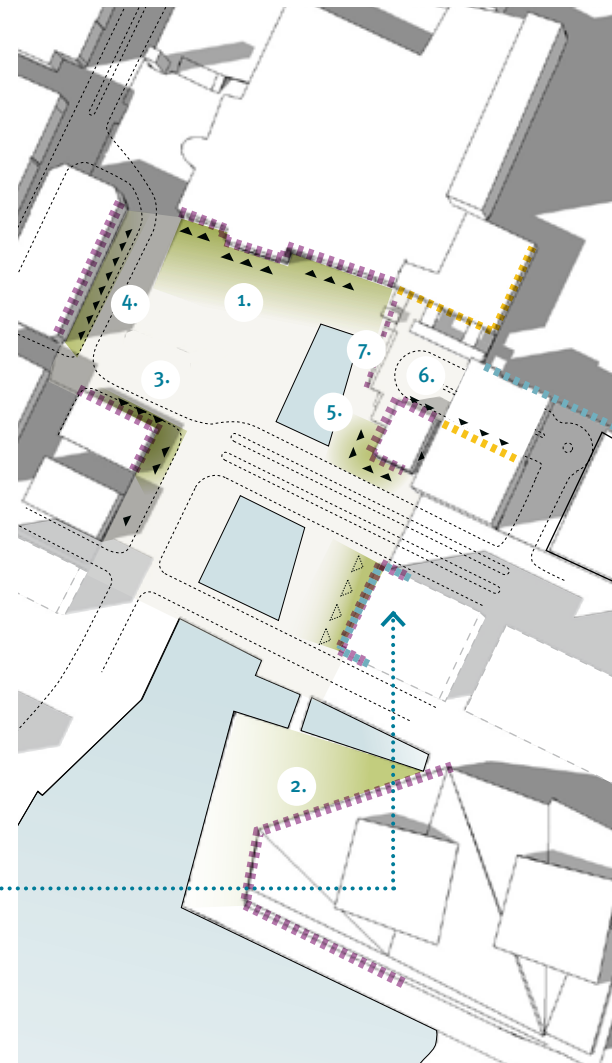
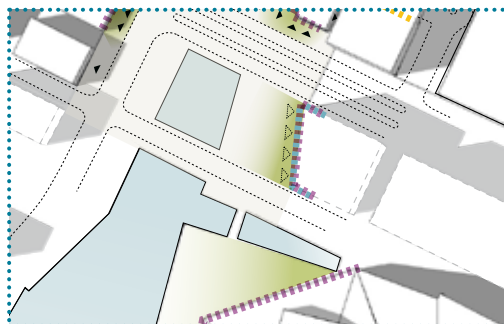
Overordnet bør alle bygninger som henvender sig ud mod allmenningen have åbne facader og funktioner ud mod pladsen. Facaderne skal formidle livet mellem ude og inde, og de skal være aktive i forhold til at aktivere byrummet. De fleste af Operaallmenningens facader og de aktiviteter bygningerne rummer skal være langt mere attraktive end idag. Dette vil bidrage til oplevelsen af en tilstedeværende kant og vil være med til at styrke oplevelsen af rummets udstrækning.

SIGNATURFORKLARING:

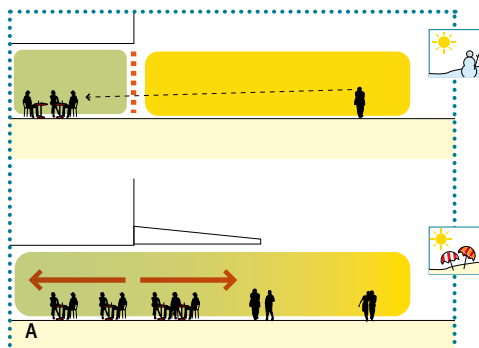

ALTERNATIV UDFORMNING

Man kan forestille sig andre udformninger af kanten mellem Nyland Allé og Operagata. Uanset udformning er det afgørende, at den er veldefineret, udgør en aktiv og offentlig funktion, og at kantzonen er attraktiv til ophold.

NB! Tallene på kortet henviser til fotos på s. 54-55

KANTENS FLEKSIBILITET OG TRANSPARENS (A- B)

Transformationen af Operaallmenningens kanter bør tage udgangspunkt i en øget kontakt og udveksling mellem ude og inde. Om sommeren bør grænsen mellem ude og inde være en blød overgang mellem sol og skygge, mens den om vinteren kan markere sig ved at tillade indkig til de indendørs aktiviteter.

INDEFRA OG UD

Bygningskanten i Operaallmenningen bør indtænke en åben facaderække med aktive funktioner. Indefra byggerne skal man kunne glædes over livet i det nye smukke byrum og nyde fjorden og Operaen.

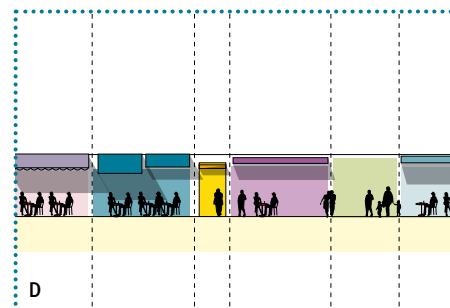
Det vil for det udendørs byliv opleves som trygt, at mennesker i bygningerne kan overskue byrummet.

KOMMERCIEL KANTZONE (C)

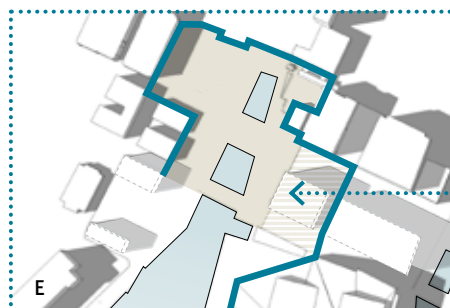
Der bør skabes en god balance mellem kommercielt udeliv og offentlig rekreation og transit.

Den kommercielle kantzone som etableres foran en café eller butik bør kunne variere og trække sig tilbage afhængig af tid og anvendelse. Når zonen ikke anvendes til kommercielle formål bør den opleves som offentlig og en del af byrummet. Der bør derfor ikke etableres plateauer, permanente indhegninger og lignende foran bygningerne.

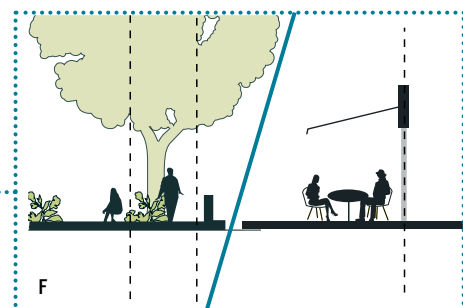

AKTIVE FACADER (D)

De fleste af Operaallmenningens facader findes allerede idag. Flere af dem kunne dog med fordel undergå en mindre transformation og blive mere attraktive. I planlægningen af de fremtidige aktiviteter i stueetagen bør der indtænkes mindre og varierede enheder. I facaderne bør ligeledes dyrkes en høj grad af detaljering for at gøre oplevelsen af facaden interessant.

Rummet flyder ud hvis dets kanter er for udefinerede

Beplantning danner kant

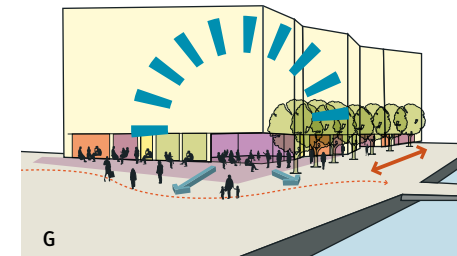
Bygning danner kant

ETABLER EN KANT (E- G)

E. Operaallmenningen er et gigantisk og til dels udflydende rum. Grunden mellem Nyland allé og Operagate er endnu ubebygget. På dette sted skal dannes en markant og klart definerende kant for at kunne ramme byrummet ind.

F. Kanten bør have en karakter og størrelse, der markerer sig i det store rum.

G. Det er oplagt at placere en udadvendt funktion såsom en restaurant i stueetagen. Fordelen ved en bygning er at den vil have skala til at danne en markant kant i rummet/ ge rummet en markant kant.

Kantens transformation

ØSTBANEHALLEN

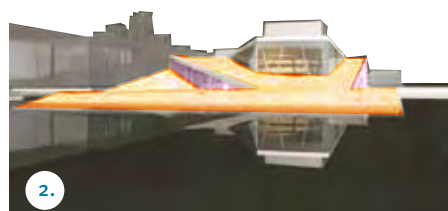
Denne nyrenæssance bygning giver allmenningen en kraftig ryg mod nord. Postgirobygget og Plaza i baggrunden forstærker oplevelsen af en markant tilstedeværende væg.

ØSTBANEHALLEN

Østbanehallen har allerede i dag delvist aktive funktioner ud mod pladsen. Facaden giver allmenningen en fint detaljeret facade med gode muligheder for ophold mod syd og udsyn mod fjorden. I fremtiden bør hele Østbanehallens facade være præget af aktive og udadvendte funktioner.

OPERAEN

Operaens facadeflader inviterer til ophold og bevægelse i kontakt med vandet og operaens bygningkrop.

OPERAEN

Bygningen er planlagt med transparente facader i stueplan. Det bør i den videre udvikling prioriteres, at der ligger udadvendte og offentlige funktioner i disse områder. Bygningen tilbyder en særlig type kant. Det er en stor kvalitet, at man kan interagere med bygningen ved at på dens tagflade.

TOLLBODENE

Tollbodene har to bygninger, der henvender sig til allmenningen. Den nordlige bygning har store buede vinduer/porte i gadeplan. I dag er det en flot, men yderst introvert bygning, der intet tilbyder i forhold til byliv.

TOLLBODENE

Den historiske bygning bør have nye og udadvendte funktioner. Bygningens facade med de store porte har alle muligheder for at bidrage til bylivet i allmenningen. Den sydlige tollbodsbygning er vanskeligere at aktivere pga. det hævede stueplan, derfor bør der sætse på den laveste bygning.

VESTLIG KANT

Den høje bygning danner en tydelig kant. Bygningen har en transparent stueetage, men bygningens nuværende funktioner og facadeudtryk yder ikke den fremtidige Operaallmening retfærdighed.

VESTLIGE KANT

Allmenningens vestlige kant bør også i fremtiden være en transparent. Der bør ligge funktioner af høj kvalitet, som passer sig for et byrum af international kaliber. Facaden som helhed kunne med fordel opgraderes, så den fremstod med højere æstetisk kvalitet.

HOTEL OPERA OG NABOBYGNING MOD VEST

De to bygninger udgør i dag en allmenningens mere udflydende kanter. Stueetagerne er lukkede eller præget af introverte funktioner. Området omkring bygningerne kan opleves som utrygt,

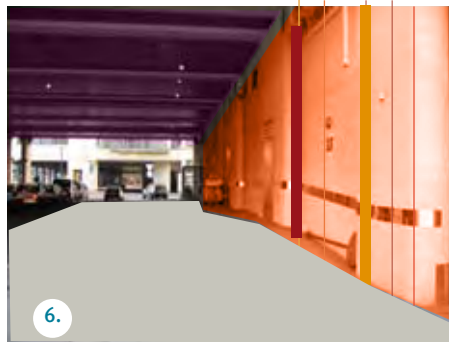
HOTEL OPERA OG NABOBYGNING MOD VEST

Den lave bygning har en fabelagtig placering i forhold til sol og rekreation. Dette skal selvfølgelig udnyttes ved at transparent stueetage og udadvendte funktioner. Baren i Hotel Operas underetage kunne også blive mere udadvendt. Bygningernes kant mod stationen gennemgås i næste spalte.

ANKOMST VED STATIONEN

Dette er et problematisk område, da kanten ikke rammer rummet ind, men istedet lader det flyde ud. Kantzonen under bygningen opleves som afvisende og utrygt.

ANKOMST VED STATIONEN

Stedet største problem er området under Hotel Opera. Dette bør opgraderes så det fremstår imødekomende og trygt. Den lave bygning foran Hotel Opera har en transparent facade ud mod Kiss & Ride området (se billede 5). Denne kant bør gøres udadvendt og inviterende for at aktivere byrummet og øge oplevelsen af trykthed.

UDEFINERET VÆG MOD ØST

Trapper og ramper op til sporene, elevatortårn, nedgang til parkering, halvtage, vandelementer m.m giver en opløst og urolig kant mod øst.

TRAPPEN MOD ØST

Trappens funktion som opholdssted bør udvikles, og den bør bearbejdes så den er inviterende og behagelig at sidde på. Hvis der anlægges en ny trappe bør enkelhed, overskuelighed og mulighed for ophold være ledetråde.

INDGANG TIL PARKERINGSKÆLDER

Nedgangen/opgangen til parkeringskælderen fremstår i dag uattraktiv. Rummet flyder ind i et udefineret hul i væggen. Denne ankomst til Operaallmenningen kunne integreres med funktioner og bemanding. Ydermere kunne opgradere stedet med kunst, lydinstallationer el. lign.

Belysning

- Visioner for terræn
- Potentialer og risiko
- Belysningskoncept
- Belysning og hierarki
- Belysning, identitet og tryghed
- Belysnings poesi

Vision

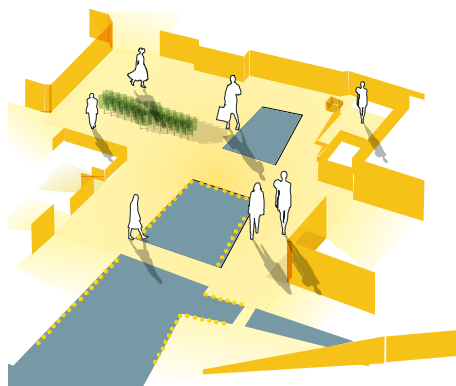
Belysningen understøtter livet, så Operaallmenningen også i mørketiden kan være et levende og indbydende byrum.

Operaallmenningens storslåethed kommunikeres via belysningen. Når man bevæger sig gennem Oslo i mørketiden og ankommer til Operaallmenningen, vil belysningen få allmenningen til at fremstå markant og særlig. Allmenningens sanselige elementer er poetisk oplyst, og en del af byrummets identitet.

Operaallmenningen er et veloplyst rum, og belysningen bidrager til at skabe tryghed. Belysningen sørger for at byrummet er overskueligt og der ikke findes mørke hjørner.

I allmenningens kant oplyses de arkitektonisk værdifulde facader og fra bygningernes stueetager flyder behageligt lys ud i byrummet.

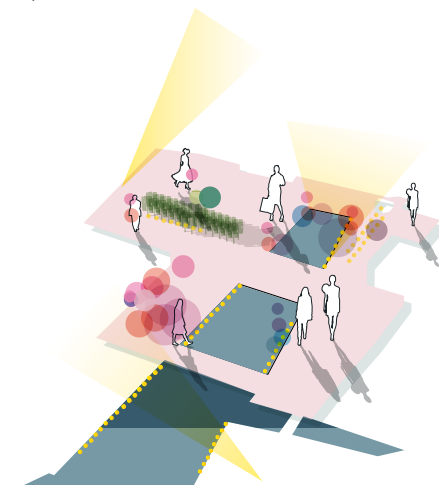
01.

ET VELDIFINERET BYRUM - OGSÅ I MØRKE

Når man ankommer til byrummet, skal man have en klar opfattelse af, at dette er Operaallmenningen, og dette er dens udstrækning. Når man kommer kørende i bil, skal det også i mørketiden opleves, at man nu bevæger sig fra gaderummet og ind i et byrum.

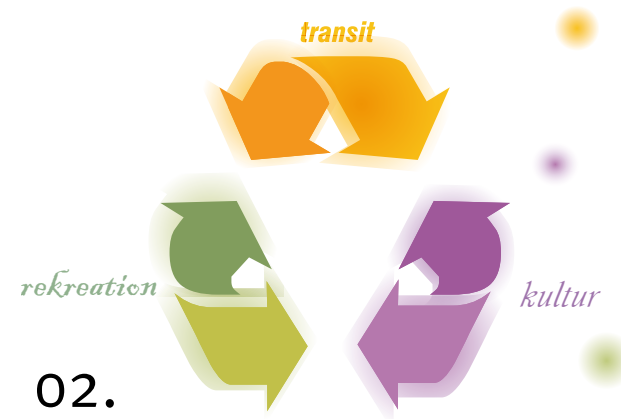
03.

STORSLÅET, IDENTITETSFULD BELYSNING AF INTERNATIONAL KLASSE

Belysningen skal have markante og identitetsskabende elementer, der kommunikerer at dette er et særligt vigtigt rum med en markant position i Oslo som helhed.

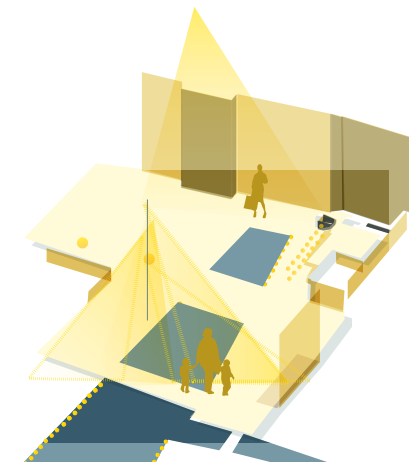
02.

EN BELYSNING SOM UNDERSTØTTER LIVET

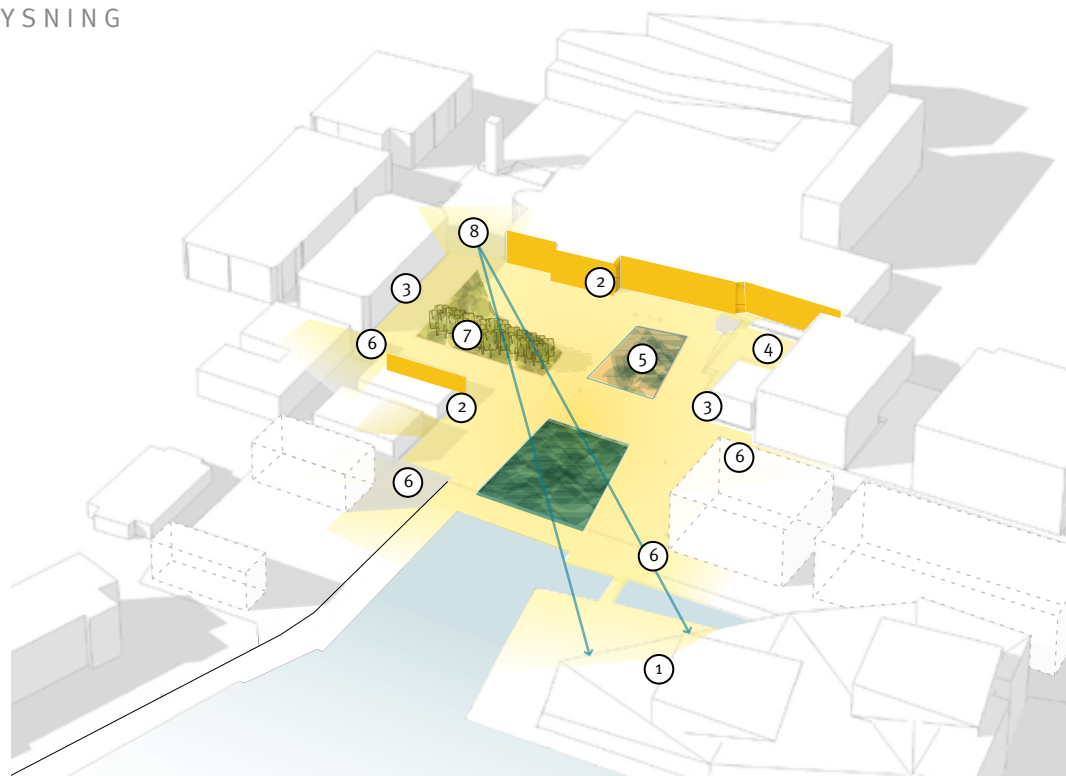
Belysningen skal understøtte de forskellige brugergrupper i mørketiden. Belysningen skal både understøtte dem, der bevæger sig målrettet gennem rummet, og samtidig skal den invitere til ophold. Belysningen skal understøtte store såvel som små events.

04.

ET VELBELYST RUM DER UNDERSTØTTER TRYGHED

Lys skaber en oplevelse af tryghed. Operaallmenningen er et stort rum med stort set ingen tilgrænsende naboer, der tilbyder 'øjne på pladsen' om natten, da de fleste funktioner er kultur og erhverv. En station kan potentielt opleves som et utrygt sted om natten, derfor er det uhyre vigtigt, at Operaallmenningen er velbelyst, så hele pladsen kan overskues og man kan føle sig tryk.

Anbefalinger

En markant og smukt komponeret belysning giver Operaallmenningen en særegen karakter i mørketiden. Det veloplyste byrum med en aktiv kantzone opleves inviterende og trygt at opholde sig i. Belysningskonceptet i allmenningen spiller på bedste vis sammen med Operaen og de øvrige omgivelser.

Belysningen er karakterløs og byrummet opleves uinteressant ved nattetide. Byrummet har ingen aktive, oplyste kanter efter mørkets frembrud, og de mørke hjørner oplyses ikke tilstrækkeligt - dette gør rummet som helhed utrygt at opholde sig i. En uharmonisk belysning binder rummet dårligt sammen med de omkringliggende byrum, og blændende belysning hindrer udsynet til fjorden og Operaen.

POTENTIELT:
Operaen som mørkets lysende juvel. Hvor dens belysning inviterer til brug af fladerne....

RISIKO:
Operaens belysning bliver ikke markant, og dens status som identitetsskabende omdrejningspunkt opleves ikke efter mørkets frembrud.

POTENTIELT:
Arkitektonisk værdifulde facader fremhæves med belysning og fremstår smukt i mørket.

RISIKO:
Facaderne oplyses ikke. Muligheden for at skabe et karakterfyldt rum gennem en attraktiv kant udnyttes ikke.

POTENTIELT:
Vinduerne ud mod pladsen står oplyst og bidrager derved til en helhedsorienteret oplevelse af rummet, og der føles trygt at opholde sig.

RISIKO:
Vinduerne oplyses ikke indefra og fremstår mørke og afvisende. Byrummet opleves utrygt og uinteressant at krydse.

POTENTIELT:
Velbelyst og attraktiv belysning skaber overskuelighed og tryghed ved stationens syd indgang.

RISIKO:
Dårlig belysning, mørke hjørner og manglende overskuelighed gør stedet utrygt, og ventesituationen og indgangen til stationen vil ikke være inviterende.

POTENTIELT:
Poetisk belysning skaber gode oplevelser, og vandet bliver identitetsskabende i mørke.

RISIKO:
Vandspejlet oplyses ikke, og dets storslåethed og poesi opleves ikke i mørketiden.

POTENTIELT:
Allmenningens belysning sikrer også færdselssikkerheden, hvor et markant belysningskift kommunikerer skiftet fra vej til allmenning.

RISIKO:
Hvis belysningskiftet er uklart opleves det vigtige skift fra gaderum til byrum ikke.

POTENTIELT:
Poetisk belyste trækroner skaber et spændende og trygt sted at opholde sig.

RISIKO:
Gruppen af træer oplyses ikke. Stedet opleves kedeligt og utrygt, og dette vil påvirke den samlede oplevelse af byrummet.

POTENTIELT:
Belysningsmasternes placering og den nedadrettede belysning sikrer et frit udsyn til Operaen og fjorden.

RISIKO:
Belysningen er uhensigtsmæssigt planlagt. Dette afstedkommer blænding og lysbarrierer, hvorved udsynet til Operaen og fjorden ødelægges.

Belysnings koncept

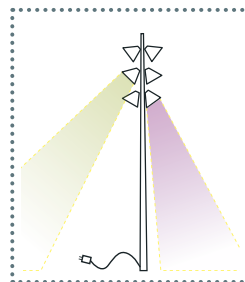
Operaallmenningen er ved sin centrale placering meget betydningsfuld og kompleks.

Allmenningen er den vigtige forbindelse mellem Karl Johans Gate, Operaen og fjorden.

For at skabe et flot og stærkt visuelt udtryk skal belysningsanlægget være enkelt i sin udformning og af høj arkitektonisk værdi "storladent".

Endvidere er det vigtigt, at man oplever belysningen anderledes, når man bevæger sig fra gaderne og ind i allmenningen. Den vigtigste faktor er, at allmenningen skal have et synligt højere belysningsniveau end de omkringliggende gader og Bjørvikas øvrige allmenninger. Belysningsniveauet skal være højere dels for at understøtte allmenningens vigtige centrale placering og dels for at give en stor oplevelse af tryghed og funktionalitet, da pladsen samtidig vil fungere som forplads til centralstationen.

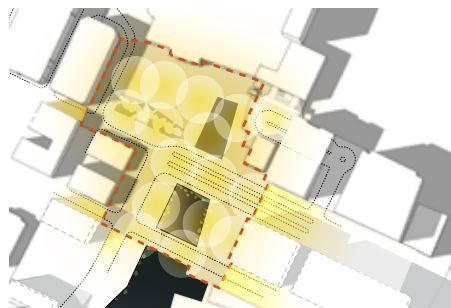
Belysningen skal være tilpasset således, at den ikke forstyrrer operaen og de øvrige vigtige bygninger, således at f.eks. blænding og fjernvirkning undgås.

FLEKSIBILITET

Belysningen skal understøtte de events, der skal foregå på det store åbne pladsområde. Til eksempel skal masternes placering sikre mulighed for opstilling af en mobilscene.

Masterne bestykses med et varierende antal projektører passende til den enkelte masts placering og dertilhørende opgave. Der bør i planlægningen gives mulighed for delslukning af belysningsanlægget.

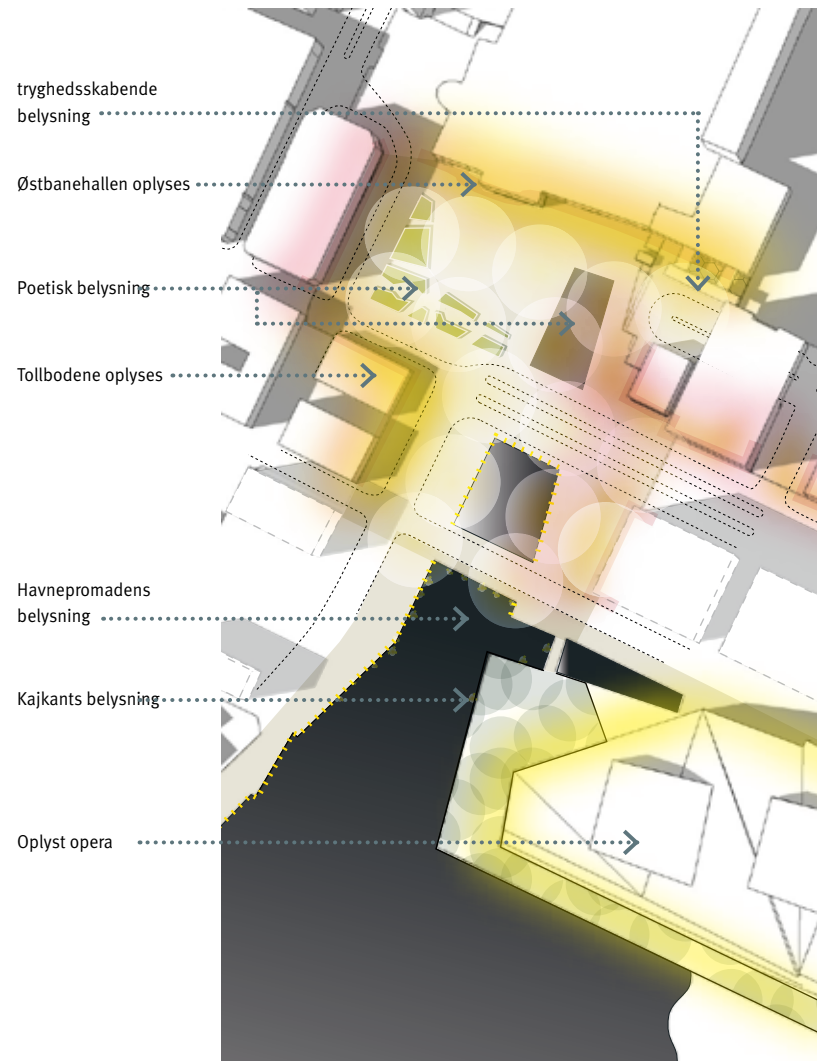

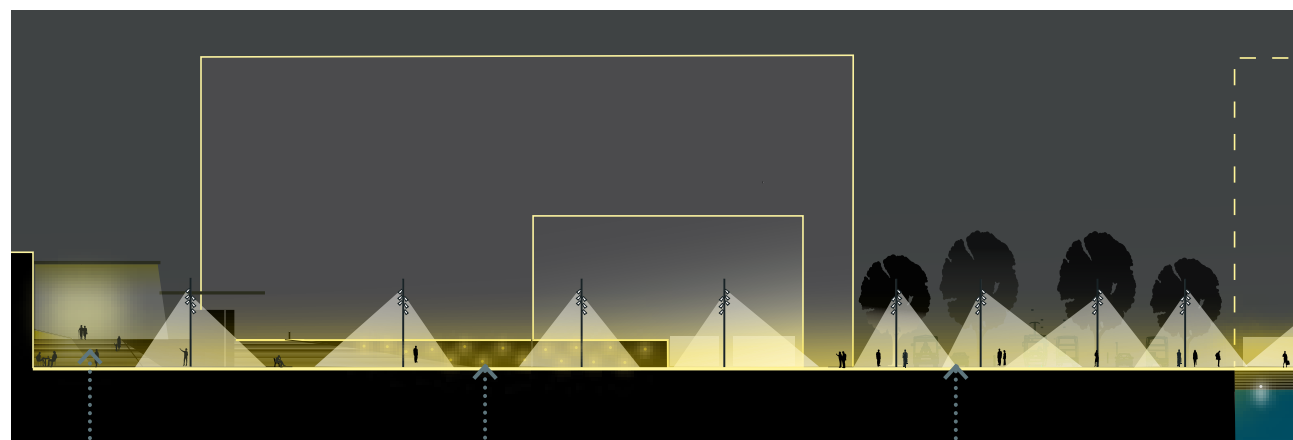
BELYSNINGEN SKABER ET VELDEFINERET BYRUM

Når man kører ind i Operaallmenningen, kører man igen et særligt sted! Når man bevæger sig fra vejene ind i allmenningen, vil man ankomme til et meget oplyst byrum. Belysningssystemet i allmenningen overtager og varetager vejbelysningen. Der skabes en god balance i belysningen, så belysningen af kørerbanerne ikke dominerer den øvrige belysning.

STORSKALA BELYSNING TIL ET STORSLÅET RUM

Belysningsanlæggets master og armaturer/projektører skal have en sådan skala, at det understøtter det store byrum. Samtidig skal materiellet gennem sin størrelse og form fremstå "storladent".

EN VELOPLYST PLADS FORAN
STATIONEN SKABER TRYGHED

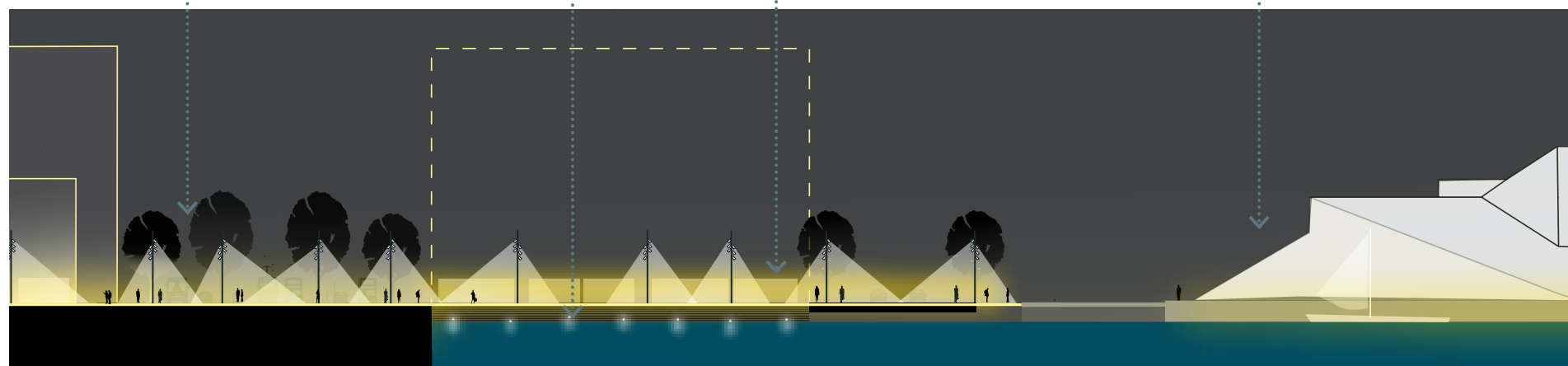
KANT MARKERES MED BELYSNING OG
DEFINERER RUMMETS UDSTRÆKNING

ALLMENNINGENS BELYSNINGSSYSTEM
IVARETAGER VEJBELYSNING

BELYSNINGEN TILPASSER DEN
ENKLE LOKALITET

KAJKANTENS BELYSNING
TRÆKKES IND I BASSINET

AKTIVE OG OPLYSTE STUEETAGER
SKABER EN LEVENDE ALLMENNING

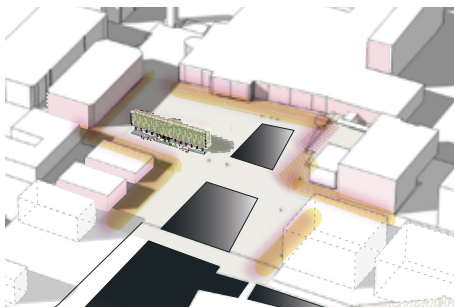
Belysning og hierarki

Hvor Operaallmenningen møder sine omgivelser skal belysningen understøtte oplevelsen af rummernes indbyrdes hierarki. Hvor flere belysningskoncepter mødes opstår særlig høj kompleksitet f.eks. hvor Operaallmenningen møder Havnepromenaden og Operagate. Disse områder er vigtige krydspunkter mellem pladsen, byen og fjorden og skal planlægges med stor opmærksomhed. Belysningen af mødet mellem disse områder skal prioriteres højt, således at der opstår en gennemført - men også en oplevelsesrig balance i de forskellige belysningskoncepter.

HORISONTALT OG VERTIKALT BELYSNINGSSYSTEM

Selve Operaallmenningen er horisontalt belyst, i og med belysningen er nedadrettet og søger at belyse allmenningens gulv. Operaens facader oplyses således at man vil opleve bygningens vertikale flader, når man bevæger sig igennem allmenningen. Operaens lyse marmor vil stå i smuk kontrast til nattehimmelen. På denne måde komplementerer og understøtter de to belysningssystemer hinanden.

Belysning, identitet og tryghed

KANTENS BELYSNING INDRAMMER BYRUMMET

Byrummets kant skal i mørketiden definere rummets udstrækning. De bygninger som har en særlig markant arkitektur - Østbanehallen og Tollbodene - bør belyses gennem særlige belysningsprojekter. I de øvrige bygninger bør belysningen komme indefra.

› Bygninger med særlig arkitektonisk værdi belyses med en blød og afstemt belysning.

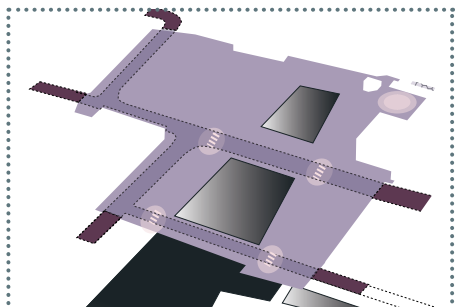
» Kanten af plateauet op til stationens sydindgang bør belyses så den både markerer rummets udstrækning og tilfører det særlige oplevelser.

BYGNINGER OPLYSES INDEFRA

Belysning i stueetagerne herunder omkring spisesteder, caféer og forretninger vil være et vigtigt stemningsskabende bidrag til helhedsoplevelsen af allmenningens belysning.

Belysningen ved udendørs serveringssteder bør generelt være indirekte, afdæmpet og "hyggelig". Alle armaturer – både indenfor og udenfor bør afskærmes for ikke at blænde de forbigående. Lysende forretningskilte skal have et passende lysniveau, og lyssætningen må ikke blænde. Belysningen forbundet med stueetagerne vil skabe en god kontakt mellem ude og inde, hvilket gør rummet levende og attraktivt hele døgnet.

BELYSNING FOR ET TRYGT BYRUM

Operaallmenningen skal være et trygt byrum at færdes igennem og opholde sig i.

Belysningen skal fungere som trafik- og færdselsbelysning, der sikrer trafiksikkerhed, fremkommelighed, personlig sikkerhed, tryghed og komfort.

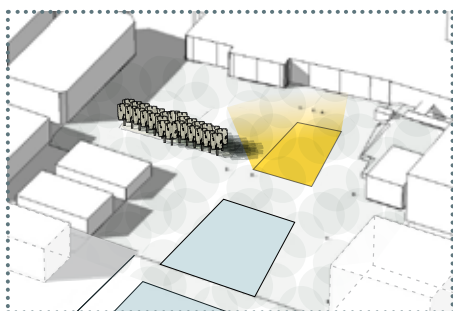
› Området ved stationens sydindgang skal opleves trygt, og dette vil kræve en seriøs indsats. Området under Hotel Opera skal opgraderes bl.a. med belysning, og der kan på plateauet med fordel arbejdes med kunstneriske belysnings elementer.

KUNSTNERISK BELYSNING I DEN FREDEDE ALLÉ

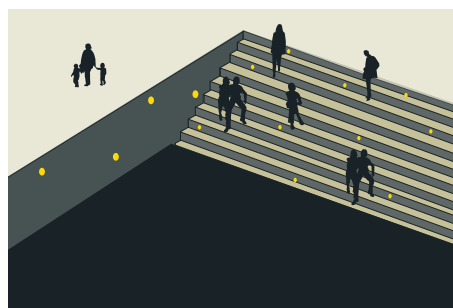
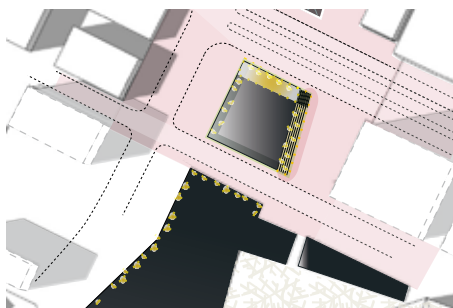
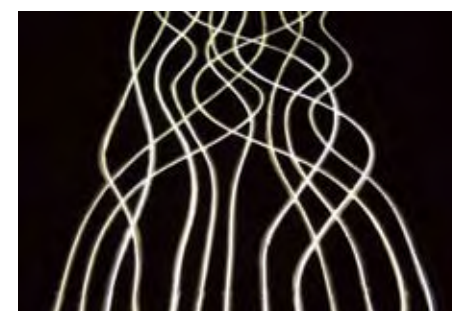
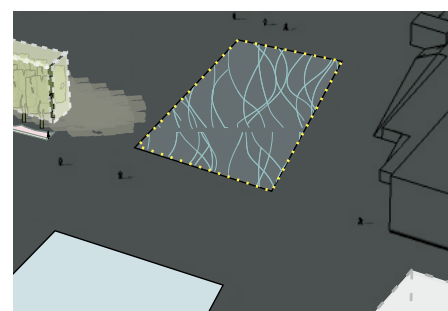
Træernes kroner belyses, så der opnås en behagelig atmosfære og et spændende aftenrum at opholde sig i med skiftende årstidsoplevelser af lys på grene og blade. Selve alléens færdselsareal belyses separat på en sådan måde, at allmenningens brugere og gæster kan overskue området og føle sig trygge, når de bevæger sig igennem. Ved højtider kan alléen belyses på særlig vis så den bidrager til byrummet på en anden måde end til daglig.

KUNSTNERISK BELYSNING VED VANDSPEJL

Det store vandspejl bør være identitetsskabende og storslået også i mørketiden.

› Vandspejlet kan "understreges" med lys. Poetisk slynget fiberlys eller funklende fiberlys under vandoverfladen er en oplagt mulighed. Om vinteren, hvor der er planlagt skøjtebane på vandspejlet, vil fiberlyset også kunne ses gennem isen.

FJORDBASSINET

Kajkanten i Fjordbassinnet er en fortsættelse af havnekajen. Belysningen på havnekajens lodrette kant bør derfor fortsætte ind i fjordbassinnet, så dette bassin fremstår som en visuelt, tydeligt integreret del af havnekajen.